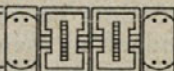

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.

Velja 8 K na leto.

XXIX. letnik.

V Ljubljani, december 1912.

XII. zvezek.

Prva adventna nedelja.

Vesoljna sodba bo strašna zaradi lastnosti
božjega Sodnika.

In tedaj bodo videli Sinu človeko-
vega priti na oblaku z veliko oblastjo
in častjo. Luk. 21, 27.

Silno resnobno nastopi katoliška Cerkev prvi dan cerkvenega leta, prvo adventno nedeljo. Obleče se v spokorno višnjevo obleko ter nam v berilu kliče z apostolovimi besedami, naj se zavedamo, da treba vstati od dušnega spanja ter vreči od sebe dela teme pa obleči orožje svetlobe. In da bi nas še bolj vzdramila k resnemu delu za večno zveličanje, opozori nas, kakor zadnjo nedeljo, v sv. evangeliju spet na grozo poslednje sodbe, ko »bodo ljudje koprnili od strahu in čakanja tistega, kar ima čez ves svet priti«, »in bodo zbežani po groznem strahu«. (Modr. 5, 2.)

Kaj pa menite, verni poslušavci, bo najgrozніше sodnji dan, kaj dela sodnji dan tako strašan? To je izraženo v tehle besedah današnjega sv. evangelija: »In tedaj bodo videli Sinu človekovega priti na oblaku z veliko oblastjo in častjo.« Kdo je ta »Sin človekov«, vemo vsi. To je Jezus Kristus, naš Gospod in prihodnji Sodnik. »Oče nikogar ne sodi, temveč je vso sodbo dal Sinu« (Jan. 5, 22.), je rekel Jezus sam. On pa ni samo »Sin človekov«, kakor se je sam rad imenoval, ampak po lastni izpovedbi tudi »Sin božji«. In zato je on, kakor Oče, vseveden, neskončno pravičen in vsemočen. Ravno zaradi teh treh lastnosti božjega sodnika pa bo tudi vesoljna sodba tako strašna. O tem se prepričate iz naslednjega.

Dokler smo na tem svetu, spoznamo Boga le nekoliko ter ga po besedah apostolovih gledamo le »skozi žrkalo kakor v megli« (1. Kor. 13, 12.) z očmi sv. vere, katera nas uči, da je Bog vseveden, neskončno pravičen in vsemočen. Kaže nam sv. vera še druge lastnosti njegove, a njega samega, prav kakršen je,

more človek gledati šele, ko se mu ob smrti odpro dušne oči; v tistem trenutku more šele videti njegovo veličastvo, videti ga v njegovi nebeški svetlobi. V tem hipu se izvrši posebna sodba nad človekom, ki mu odloči njegovo večnost, potrdila se bo pa poslednje sodbe dan pred vsem svetom. Kdo bi se ne tresel pred njo? Sodnik bo vsevedni Bog.

1. Človek v svojih sodbah ni vselej zanesljiv, ker zemeljski sodnik storjene krivice ne pozna vsakikrat natančno ter se more kot človek zmotiti ali premotiti dati. Zato pa tudi hudobneži drug drugemu pravijo: »Če si storil, tajil!« Koliko jih je že bilo na svetu, ki so zaslužili vislice in kroglo, pa so znali svoje pregrešno dejanje utajiti ter so tako ušli smrtni obsodbi! In kaj drugega je marsikaterega hudodelnika storilo predrznega, kakor to, da se da na svetu tudi marsikaj prikriti in utajiti? Ko bi bil pa na zemlji sodnik, kateri bi bil vseveden, pred čigar očmi nobena hudobija ne bi ostala prikrita in se ne bi dalo pred njim sploh nič utajiti ter bi nobena laž nič ne pomagala, o tak sodnik bi bil pa strašen in sodba njegova groze polna.

Tak sodnik pa se prikaže vesoljne sodbe dan: Jezus Kristus, Sin božji. Pred njim, vsevednim Bogom, ne bo mogel nihče kaj olepšati ali se izgovoriti, ker on ne pozna samo dejanja, ampak tudi vzroke in posledice.

Pripoveduje se o čudnem prstanu in tudi o čarobni koreninici, katera storita človeka nevidnega drugim, če nosi katero teh reči pri sebi.

Mnogi ljudje zares tako žive, kakor bi menili, da jih nihče ne vidi, nihče ne opazuje, tudi Bog ne. Tak človek govori samemu sebi: »Kdo me vidi? Tema me obdaja, in stene me zakrivajo, in nihče za menoj ne pogleduje, ko ga bi se bal?« (Sir. 23, 25. 26.) Da nosim proti temu ali onemu skrivno jezo ter mu skušam skrivaj kaj škodovati, kdo ve za to? Da sem pri sodišču ogoljufal svojega nasprotnika z zvijačo, s krivo prisego, kdo ve za to? Nikdo mi ne vidi v srce in navidezna pravica je na moji strani. Ta in oni je morda grd nečistnik, prešestnik in zapeljiv nesramnež, spet drugi je tat ali celo morivec, toda misli si: Kdo me vidi? Tako govore, tako vsaj mislijo in se tolažijo mnogi, ki so sužnji kakega skrivnega greha, kake skrite strasti. Toda Sv. Duh pravi o grešniku, ki meni, da se Najvišji ne bo spominjal njegovih pregreh: »Pa ne pomisli, da njegovo oko vse vidi, tudi ne spozna, da so Gospodove oči veliko svetlejšje kakor solnce, da ogledujejo vsa človeška pota, in da gledajo ljudem v srca v najskrivnejše kote.« (Sir. 23, 27. 28.) Apostol pa pravi, da »bo Gospod razsvetlil, kar je v temi skritega, in bo razodel misli src.« (I. Kor. 4, 5.) Da, dokler je grešnik tu na zemlji, more se še skrivati vsled nezmožne nevednosti človeške, toda ob smrti, pri posebni sodbi in potem pri poslednji sodbi razkrije ter razodene vsevedni Bog vse misli, vse želje, vse migljeje, vse skrivne besede in vsa prikrita dejanja. Marsikdo

je sedaj kakor pobeljen grob, tedaj pa se pokaže vsa gnusoba njegovega srca, vsa grdoba njegovih rok.

K a k o p a s e t o z g o d i ? V m r t v a š k i p e s m i : »Dies irae — Strašen dan bo dan plačila« stoje besede: »Bukve bodo prinesene.« Katere so te bukve? Sv. Rihard, imenovan od sv. Viktorja, pravi: »Te bukve so bukve vaše lastne vesti.« Te bukve se bodo odprle ter brale pred vsem svetom in božji sodnik bo primerjal naše srce s svojim Srcem, primerjal bo naše hudobije z dobrotami svojega presv. Srca. Sv. Avgustin zdihuje takole: »Gorje mi, siromaku, ko pride sodnji dan in se odpro bukve vesti, ko se poreče o meni: Glejte človeka in njegova dela! Kaj bom storil takrat, o Gospod moj Bog, ko bodo nebesa razodela mojo hudobijo, in bo zemlja vstala zoper mene? Glej, ničesar ne bom mogel odgovoriti, ampak s povešeno glavo od sramote bom stal pred teboj trepetaje in zmeden.«

Pa tudi brez p r i č n e b o t a n a š a l a s t n a o b s o d b a . Hudobni duhovi, ki človeka naganjajo h grehu, zlobni tovariši in sprijene tovarišice, ki marsikomu pomagajo v greh, vsi sokrivci grehov bodo pričali zoper grešnega človeka sodnji dan. In kaj še? Tvoji otroci, ki si jih slabo vzgojil, te bodo tožili, tvoji podložni, katerih nisi dovolj svaril, marveč jim greh spregledoval, bodo tvoji tožniki sodnji dan. In kakor je glas krvi Abelove vpil z zemlje do nebes, tako bodo ti glasovi tirjali, da nad teboj izvrši Bog svojo popolno pravico. Tajiti ne bo pomagalo nič, hliniti se ne bo moč, zakaj tvoja lastna vest te bo izdajala, številne priče bodo govorile zoper tebe in sodnik, s o d n i k , ta je — vseveden, pa tudi

2. n e s k o n č n o p r a v i č e n . »Sodil bo okroglo zemljo po pravici in ljudstva po svoji resnici.« (Ps. 95, 13.)

Pravica, lepa beseda, lepa reč, če vsak dobi, kar mu gre, in se vsakemu pusti, kar je njegovega. A kje je popolna pravica na zemlji? Seveda so tudi na zemlji sodniki, ki ljubijo pravico ter se vestno ozirajo na njene zahteve. Toda ljudje so vendarle, in zato slabotni in spremenljivi, da se dajo po zunanjih vtisih premotiti. Poleg teh se nahajajo tudi taki, ki se ozirajo preveč na zunanjo veljavo ljudi, na njih čast, na njih premoženje, na prijateljstvo. Teh sodba, če po tem ravnajo, pač ni pravična. Tudi prehudo obsodi včasih kak sodnik.

L. 1901. je bila na vzhodnem Pruskem v Königsbergu na tri mesece ječe obsojena delavčeva žena, ki je ob boleznih svojega moža v največji sili nabrala par vinarjev vrednih drv v gozdu. Vnebovpijoča krivica se je zgodila tistega leta tudi Poljakom na Nemškem, zahtevajočim, da naj se krščanski nauk v šoli poučuje v materinem, poljskem jeziku in ne v nemščini. Ker so se nekoliko ustavljali, bilo jih je nekaj obsojenih na večmesečno ječo, da, neka mati celo na dve in pol leta. Kako krivično obsojajo in preganjajo Mažari naše slovaške brate, to beremo dannadan.

Kolika razlika med pravico božjo! Ta bo govorila sodnji dan brez ozira na kako častno mesto, ali na darila, ali na prijateljstvo, ali na narodnost. Sodil nas bo neskončno pravični Bog, ki po besedah sv. pisma »ne gleda na osebo« (Dej. ap. 10, 34.), »ne na vnanjo veljavo ljudi« (Rim. 2, 11.), »ne na človeško visokost« (Sir. 35, 15.). Zato bo sodba njegova tako pravična, da je ne bo mogla ovreči prav nobena stvar pod nebom. Kakor kdo zasluži, natančno tako bo poplačan ali kaznovan. Apostol uči: »Mi vsi se moramo pokazati pred sodnim stolom Kristusovim, da prejme slehern v svojem telesu, kakor je storil, ali dobro ali hudo.« (II. Kor. 5, 10.)

Cesar Karel V. je imel v svojem grbu orla, ki je držal oljčno vejico in strelo v krempljih z napisom: »cuique suum«, vsakemu svoje. Kar je hotel veliki cesar s tem naznaniti: popolno, čisto pravico, to se bo na tem svetu vedno izpolnjevalo le deloma, celoma in popolno pa pri vesoljni sodbi božji. Tedaj bo vsak grešnik prejel v delež strelo peklenškega ognja, vsakteri pravični pa oljčno vejico nebeškega miru. Tedaj ne bo sedanji pozemeljski mogočnej imel nobene prednosti pred nizkim; pred preprostim, ne bogatin pred siromakom, ne kralj pred beračem. Nobena obljuba ne bo potolažila sodnika, nobeno darilo izpremenilo njegovega mišljenja, nobena prošnja in nobena molitev, ne tuljenje, ne jok ne bo moglo omehčati večnega sodnika. Po preroku Ecehielu prerokuje sam: »Moje oko ne bo zaneslo, in se ne bom usmilil; in ko mi bodo z velikim glasom vpili na ušesa, jih ne bom uslišal.« (8, 18.)

Ce se že marsikdo tako ustraši, da skoraj ne more kar besedice izpregovoriti, kadar prvikrat stopi pred zemeljskega kralja ali cesarja, in če zatoženega človeka izpreleta strah, ko stopi v sodnjo hišo pred človeškega sodnika: kakšen strah nas bo obdajal šele, ko bomo stopili pred kralja nebeškega, pred sodnika božjega mi ubogi obtoženci! Zato je trepetal pred sodbo božjo celo pobožni Job ter se popraševal: »Kaj bom namreč počel, kadar bo Bog vstal, mene sodit? in ko bo vprašal, kaj bom odgovoril?« (31, 5.) Zato je prosil spokorni David Boga takole: »Gospod, usliši mojo molitev; ... in ne hodi v sodbo s svojim hlapcem; ker pred tvojim obličjem ni nobeden živih pravičen!« (Ps. 142, 1. 2.)

3. Vesoljna sodba bo strašna tudi zato, ker je sodnik v s e m o g o č e n. Človeška sodba na zemlji ni vselej izvršljiva, ker se včasih komu posreči, uiti kazni v daljni svet, čez morje, ko je milijone poneveril, pa je tudi hudobija in krivica včasih tako velika, da je na zemlji še primerno kaznovati ni mogoče. Res je, da človek tu hitro zapade kazni, če ga le kdo ovadi, da si je n. pr. prilastil kaj po krivem, ali rekel komu kako besedico čez čast ali kaj drugega storil zoper kak paragraf. Toda kdo pa na zemlji kaznuje tiste, kateri uropajo pravemu gospodarju mesta, pokrajine, cele dežele, kakor se je to zgodilo sv. očetu?

Kdo kaznuje tiste državnike, kateri sklenejo kako pogodbo, n. pr. o verski prostosti, pa se je ne mislijo držati? Kdo kaznuje tiste velike tatove, kateri pobero cerkveno in samostansko premoženje, svete podobe, ali celo, kakor so storili sedaj na Francoskem, ugrabijo mašne ustanove ter celo rajnim napravijo nezaslišane krivice? Kdo kaznuje tiste, ki požro pôt celih ljudstev ter zapravljajo njihovo premoženje z grabežljivimi vojskami in z nepotrebnimi izdatki za samoljubno razkošnost nekaterih v celih milijonih?

Pa »prikazalo se bo znamenje Sinu človekovega na nebu; in bodo videli Sinu človekovega priti v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom.« (Mat. 24, 30.) Božji sodnik ne bo le presodil in obsodil vsega pravično, ampak bo tudi izvršil popolnoma svojo sodbo, ker je vsemogočen; nihče mu ne bo mogel ubežati, nihče se mu protiviti.

V imenu vseh takih je zdihoval David, sam mogočen kralj, ter obupovaje nad svojim begom klical: »Kam pojdem pred tvojim duhom? in kam pobežim pred tvojim obličjem? Ako bi šel v nebo, si ti ondi, ako bi se podal v pekel, si tukaj. Ako bi vzel zarjine peruti in bi prebival na kraju morja, bi me tudi tje peljala tvoja roka, in me držala tvoja desnica.« (Ps. 138, 8. 9.) Mirno je izrekel isto misel pobožni Job: »Bog je, čigar jezi se nihče ne more ustaviti.« (9, 13.) Zato velikaši in mogočnjaki ne bodo sodnji dan nič menj trepetali, kakor nizki in siromaki. »Bog bo povrnil vsakemu po njegovih delih,« uči apostol (Rim. 2, 6.) in pristavi: »Jeza in srd, bridkost in stiska (pride) nad vsako dušo človeka, ki hudo dela.« (Rim. 2, 8. 9.) V primeri je Jezus to povedal tudi sam rekoč: »Tisti dan, ko je Lot šel iz Sodome, je dežilo ogenj in žveplo z neba, in jih je vse končalo. Tako bo tisti dan, kadar bo Sin človekov razodet.« (Luk. 17, 29. 30.)

Izrek božjega sodnika: »Poberite se izpred mene, prokleti, v večni ogenj!« (Mat. 25, 41.) ta izrek, pravim, se bo izvršil brez odloga, brez odpora, brez ovire. Šli bodo pogubljeni za vselej izpred obličja Jezusovega k satanu v večni ogenj, in če se bodo obotavljali, bo dovolj hudobnih duhov, da jih zvlečejo tje, kjer bodo goreli vekomaj, trpeli vekomaj, kjer rešitev ni mogoča nikdar in nikoli.

Strašna zares bo sodba ob koncu sveta, ker nas bo sodil vsevedni, neskončno pravični, vsemogočni sodnik. A tudi pri posebni sodbi nas bo sodil ravno tisti vsevedni, neskončno pravični, vsemogočni Bog. Ni čuda, da so se božje sodbe bali celo svetniki, n. pr. sveta Magdalena Paciška. Ko jo njen spovednik vpraša, čemu trepeče, odgovori mu ta svetnica: »O moj oče, čez vse velika reč je to, prikazati se pred Kristusom sodnikom.« Da se nam ne bo treba bati še bolj ter da za nas obakrat izpade sodba ugodno,

treba sedaj v življenju zvesto rabiti vse tiste pripomočke, katere nam božja milost sedaj ponuja po sv. Cerkvi; in to so zlasti sv. zakramenti, božja beseda in misel na štiri poslednje reči. Sv. apostol Pavel pravi: »Ako bi sami sebe presodili, bi ne bili sojeni.« (I. Kor. 11. 31.) In s tem sklepom nastopimo danes novo cerkveno leto, tako živimo v njem in potem se nam ne bo treba bati ne smrti, ne sodbe, ampak samo veselili se bomo večnega zveličanja. Amen.

Val. Bernik.

Praznik brezmadežnega spočetja bl. Device Marije. (Druga adventna nedelja.)

Nauk o Marijinem brezmadežnem spočetju.

Češčena, milosti polna. Luk. 1, 28.

Na današnji dan leta 1854. se je vršila v večnem mestu Rimu imenitna slavnost, ki je z nepopisnim veseljem navdala vse pravoverne kristjane po katoliškem svetu. Takrat so slavni papež Pij IX., obdani od blizu 200 kardinalov in škofov, vpricho neštevilne množice v šentpeterski cerkvi kot namestnik Kristusov povzdignili svoj glas ter slovesno oklicali: »Nauk, ki trdi, da je bila prebl. Devica v prvem trenutku svojega spočetja poleg posebne milosti in prednosti od Boga vsemogočnega glede na zaslužnje Jezusa, Odrešenika človeškega rodu, prosta ohranjena od slehernega madeža izvirnega greha, je od Boga razodet nauk in se mora od vseh vernikov trdno in stanovitno verovati.«

S tem slovesnim oklicem najvišjega pastirja je nauk o brezmadežnem Spočetju povzdignjen v versko resnico, katero mora sleherni s srcem in z ustmi verovati, ako se noče ločiti od pravoverne družbe. Od takrat se praznik čistega Spočetja obhaja še z večjo slovesnostjo.

Nasprotniki svete vere pa, ki nikdar ne mirujejo, so tudi takrat oponašali katoliški Cerkvi, da si izmišljuje nove verske resnice ter jih zapoveduje verovati. Tudi med kristjani se je kateri semtertje našel in se še najde, ki se da zbežati po takem govorjenju. In slabovernost, omahljivost in dvomljivost si je znala najti več ugovorov, da bi olepšala in opravičila trdo samoglavost in ošabnost. Upam, da ste vsi častivci Marijini in da nobeden ne spada k zadnji vrsti omenjenih. Vendar ne bo odveč, ako vam danes nekoliko pojasnim nauk o brezmadežnem Spočetju blaž. Device Marije. V ta namen vam hočem dokazati:

1. versko resnico o Marijinem brezmadežnem spočetju,

2. pokazati, da so vsi ugovori zoper njo prazni.

Naj bo to v proslavljenje današnjega praznika in v naše versko poživljenje.

I. Blažena Devica Marija je brez izvirnega greha spočeta, to nam dokazuje:

1. Bog sam v sv. pismu. Koj po grehu prvih staršev v raju je Bog rekel kači: »Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo, in med tvojim (zarodom) in njenim zarodom; ona ti bo glavo strla in ti boš nje peto zalezovala.« (I. Moz. 3. 15.) Ta obljubljen žena je Marija. V čem pa naj bi obstalo sovraštvo med Marijo in satanom, če bi Marija ne bila popolnoma prosta vsega greha? Kdor greh dela, je hlapec hudiča, zatrjuje sveto pismo. Ako bi bila Marija le en trenutek omadeževana z izvirnim grehom bi bila saj nekoliko časa sužnja satanova. Ali pa bi bil Bog potem mogel reči o njej, da bo peklenski kači strla glavo, to je, da bo čez satana obhajala zmagó?

Kralj David je bil sklenil mesto majhnega šotoru Bogu postaviti velik tempelj in ga ozaljšati z vsem mogočim bliščem. Zato je nabiral neizmerno zlata in srebra, marmorja in zlahtnega lesa. Pred smrtjo priporoči svojemu sinu Salomonu, naj se ne straši nobenih stroškov ter z vso krasoto hišo božjo dodela. »Kajti,« pristavi, »ne za človeka, temveč za Boga se (tu) pripravljaj prebivališče.« (I. Kron. 29. 1.) Tempelj jeruzalemski pa ni bil kraj, kjer bi Bog osebno prebival, bilo je le svetišče, kjer se je hranila skrinja zaveze. Če se je pa ta tempelj ozaljšal z vso mogočo krasoto, kakšna lepota bi se bila morala izmisliti, ako bi bil Bog osebno z nebes prišel v zemeljski tempelj prebivat!

Obrnimo to na Marijo, ki je bila od vekomaj odločena postati Mati božja, torej tempelj Najvišjega! Ali ni moral Bog sam ta tempelj tako ozaljšati, da je bil vreden Sinu božjega? Ali je smel ta tempelj, v katerem je hotel Najsvetejši postaviti svoje stanovanje, kedaj z najmanjšim grehom omadeževan biti? Gotovo ne, in če nad kom, se je morala nad tem stanovanjem izpolniti beseda Davidova: »Hiši tvoji, o Gospod, se spodobi svetost na vekomaj.« (Ps. 92. 5.) Marijina duša je morala biti sveta za večne čase, t. j. za vse njeno življenje od prvega trenutka.

Ako bi bilo v naši oblasti: voliti si starše, katerih lastnosti in prednosti bi jim mi pač radi ne podelili? Sin božji pa si je lahko svojo mater volil, in ako bi je ne bil pred izvirnim grehom obvaroval, potem lahko sklepamo, da ali tega ni mogel ali pa ni hotel. Noben slučaj se ne more misliti: eden nasprotuje njegovi vsemogočnosti, drugi pa neskončni ljubezni njegovi. Marija je torej ostala prosta izvirnega greha, kar nam tudi potrjuje Sv. Duh v sv. pismu, kjer se bere: »Vsa si lepa, prijateljica moja, in madeža ni na tebi.« (4. 7.) Izvirni greh pa je ravno grdi

madež, ki se drži vsega človeštva. Izbrisati ga, je bila potrebna kri Sinu božjega. Če je pa Marija vsa lepa in brez madeža — tedaj je tudi brez izvirnega greha. Sveti Duh govori nadalje (vis. p. 2. 2.): »Kakor lilija med trnjem, tako je moja prijateljica med hčerami.« Trnje pa je bodoba greha; torej je Marija, obdana od grešnih otrok Adamovih, edina bela lilija brezgrešnosti. In nadalje se bere: »Zaprto vrt si ti, moja sestra.« (4. 12.) Tu se Marija v nasprotje stavi z odprtim vrtom raja. V ta odprti vrt se je splazila peklenska kača ter zapeljala prve starše, Marijina duša pa je bila po milosti božji tako zavarovana, da jej hudobni duh ni en trenutek ni mogel škodovati z grešno sapo.

K tem svetopisemskim besedam, ki oznanjujejo brezmadežnost bl. Device Marije, se smejo šteti še razne predpode, ki že kažejo na to vzvišeno resnico. K tem podobam se šteje: Noetova barka (1. Moz. 7.), ki je edina pri vesoljnem potopu ostala nepoškodovana; tisti goreči grm (2. Moz. 3.), katerega je Mozes videl goreti, pa ni zgorel; skrinja zaveze (2. Moz. 25), Aronova palica (4. Moz. 17.), meglica Elijeva (Iz. 19.), Gedeonova koža (Sodn. 6.), zvezda Balaamova (4. Moz. 24.) itd.

To so nekateri dokazi Gospoda Boga za resnico, da je Marija prosta izvirnega greha.

2. To versko resnico nam dokazuje tudi angel Gabriel z besedami: »Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami.« (Luk. 1. 28.) Tu imamo pravzaprav tri dokaze. Če je Marija bila polna milosti, ali je zamogel zraven te milosti biti v njeni duši še izvirni greh, prokletstvo božje? Gotovo ne; kajti kjer je milost božja v vsej polnosti, tam ne more biti greh. — Angel pravi: »Gospod je s teboj.« Kako to misli? Gotovo ne, da je Marija že postala Mati božja, ker še ni izgovorila: »Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi.« Ampak on misli, ker je bila Marija v tistem stanu milosti, v katerem je Bog s človekom, t. j. ko človek živi v popolni prijaznosti božji. Tako je bil Bog s hudobnimi angeli, dokler še niso grešili; tako je bil z Adamom in Evo, ko sta bila še v prvotni svetosti in pravičnosti; tako je Bog s človekom, ki ima krstno nedolžnost. »Gospod je s teboj«, to je: ti si v stanu najpopolnejše svetosti, pravičnosti, nedolžnosti, torej prosta vsega, tedaj tudi izvirnega greha. — Slednjič pravi angel: »Blažena si med ženami.« Nasprotje od »blažena« je »zavržena«. Angel hoče reči: Ti si med vsemi ženami, čez katere se je razširilo prokletstvo izvirnega greha, edina blažena, edina tista srečna, katero je Bog izvzel od tega prokletstva.

3. Vse te dokaze spopolnuje sv. katoliška Cerkev. — Ko nastane večer, se ne prikažejo vse zvezde naenkrat na obzorju, temveč najprej ena, potem druga, dokler pri polni temi vse nebo ne miglja v neštivilnih lučih. Kdo bo pa rekel, da Bog zvezde šele takrat ustvari, ko jih mi zagledamo? Ne, mi vemo,

da so zvezde na svojem mestu že od začetka stvarjenja, in le naše oko jih po vrsti more opazovati. Enako je z verskimi resnicami sv. katoliške Cerkve. Ves obseg sv. nauk je bil razodet že apostolom, le po okoliščinah se je ena ali druga resnica v gotovem času določila ter jasno stopila pred nas, da nimamo nad njo nobenega dvoma.

Že od prvih časov krščanstva so sv. očetje učili to versko resnico. Velika večina sv. učenikov govori o Mariji glede na njeno brezmadežno spočetje v najbolj vzvišenih izrekih. Imenujejo to: »Čisto neomadeževano in brez pege, čisto nedotaknjeno, popolnoma neoskrunjeno, čisto nepoškodovano, kar nič pokvarjeno; najčistejšo Devico, neomadeževano in neoskrunjeno Marijo; brez graje, nedolžno, čisto, lepo; lepoto nedolžnosti, najnedolžnejše prebivališče nedolžnosti, podlago svetosti, vso hvalo, vso slavo, vse čudovito presezajoče«. Primerjaje jo z drugimi svetniki, pravijo: »Marija je svetejša mimo svetnikov, očakov, prerokov in apostolov, najprva med svetniki; višja, lepša, svetlejša in svetejša od angelov, čistejša od kerubov in serafov; izvrstnejša, čistejša, svetejša, nedolžnejša, častitljivejša, kakor vse ustvarjene reči.« . . . Dajejo jej pridevke: Polnost luči, prebivališče svetlosti, rožna vejica brez trnja, brezmadežna golobica, tempelj devištva . . . Vendar so nekateri ugovarjali, trdivši, da je bila Marija le pred svojim rojstvom v materinem telesu posvečena, kakor Janez Krstnik, ne pa koj v prvem trenutku brez madeža spočeta. A zoper take trditve so se vzdignili takoj najpobožnejši možje ter so z vso bistrumnostjo zagovarjali to prednost Marijino, da je bila ona brezmadežna pred rojstvom, v rojstvu in po rojstvu svojem in božjega Sina. In tako je bila slednjič na prošnje in želje krščanskih kraljev, vladarjev, škofov in vernikov ta resnica slovesno izrečena, da za naprej nobeden več ne sme nad njo dvomiti.

In ako tudi kak nasprotnik svete vere ali kak slabovernež najde kak u g o v o r, je ta le navidezen in prazen; in kakor so nekdanj vsa ugovarjanja in nasprotovanja služila le v pojasnovanje te resnice, tako tudi dandanašnji vsi ugovori v svoji ničevosti razpadejo ter končno le poveljujejo Marijino čast.

II. Nekateri so ugovarjali zoper brezmadežno spočetje blažene Device Marije, rekoč:

a) »Sv. pismo in ustno izročilo zatrjuje, da so vsi ljudje (Kristusa izvzemši) v grehu spočeti.« Na to se že Dioniz Petavij, Ambrož Katarin, sv. Alfonz Ligvorij primerno odgovorili. Pred vsem bi to p r e v e č dokazalo, kajti sv. pismo tudi pravi, da so vsi ljudje grešniki, vsi omadeževani s pravimi grehi;¹ torej bi Marija tudi dejanskega² greha ne bila prosta, česar se pa

¹ I. Jan. 1. 8. — Eccli. 40. 36.

² Pecc. attuale, personale.

vendar nobeden ne upa trditi in sploh vsi učijo, da Marija ni nobenega, niti najmanjšega greha storila. Splošno pravilo se po eni izjemi še bolj pojasni, tako tudi sv. Avguštin in drugi očetje izvzamejo Marijo, če je govorjenje o grehu. Zakaj bi sv. Cerkev nanjo, kakor to stori v svojih duhovnih molitvah, ne obrnila besed: »Ne za tebe, ampak za vse druge je dana ta postava.« (Ester 15, 14.) Da moramo pri Mariji narediti izjemo, posnamemo že iz vsega prej povedanega; zgornja trditev svetega pisma se ne nanaša na Marijo, kajti ono govori o navadnem redu v naravi; Marija pa stoji izven nje, ona je nad njo v zvišenja; v njej je — pravijo sv. očetje — vse nenavadno, vse novo, nadnaravno, zato ne more biti s tem obtežena, kar ima slabost, nečast, pogubo človeške narave v sebi. Po nauku sv. očetov je ona živ čudež, ki presega na čistosti angele. Kako bi bilo pa to mogoče, ako bi jo hoteli podvreči navadni postavi? Sv. pismo jo imenuje milostipolno, blaženo med ženami; ona sama pravi, da je Bog nad njo storil velike reči; ona ima torej po samem sv. pismu gotove prednosti pred drugimi ljudmi, katere se jej prilastujejo kot božji porodnici; ona je torej po sv. pismu samem izjema; — kako pa je bila oblagodarjena, to nam razlagaje in spopolnovaje pove ustno izročilo.

b) »Če bi bila Marija zmeraj prosta izvirnega greha, ne bi bila potrebovala odrešenja, Kristus ne bi bil njen Odrešenik.« Ali ta trditev je očitno napačna. Verska resnica le trdi, da je bila Marija po posebni milosti obvarovana izvirnega greha; za to milost pa se ima zahvaliti Kristusu Odrešeniku. Zdravnik daje bolniku leka, da bi ga ozdravil; pa ga daje včasih tudi zdravemu, da bi ga obvaroval bolezni. Tako Kristus kot Odrešenik vzdigne (v grehe) padle, Marijo, ki ni padla, obvaruje pred padcem. Veliko lepše — pravi sv. Antonin — je ta odrešen, ki je obvarovan pred padcem, kakor pa tisti, ki je bil po padcu zopet vzdignjen. Brez posebne milosti Kristusove bi bila tudi Marija podedovala izvirni greh; v tem smislu jo je Kristus tudi odrešil izvirnega greha; on je bil tudi njen osvoboditelj. Da, na Mariji se kaže odrešenje najpopolnejše; kajti najbolj je tisti odrešen, ki je obvarovan slehernega madeža in vsake kazni; težka kazen pa je samo en trenutek pogrešati milost božjo. Če je pa Kristus kot najpopolnejši srednik kako ustvarjeno bitje tako obogatil s svojo milostjo, da je bilo po njegovih zaslugah vedno brezmadežno in če je te prednosti najbolj vredna bila njegova Mati, imamo pač vzrok nad tem občudovati velikost odrešenja in tudi tukaj, kakor povsod, vse veličastvo Marijino preide na njenega Sina. — Sv. Avguštin o tem govoreč tudi omeni, da se Marija po zasluženju Jezusovem v največji meri mora imenovati odrešena; saj tudi tistega, ki bi imel vržen biti v ječo, imenujemo ječe oproščenega po onem človeku, ki je vzrok in začetnik, da ni bil pahnjen v ječo, nič manj kakor tistega, ki je bil res iz ječe rešen.

c) »Marija je nosila vse nasledke izvirnega greha, nadloge, boleti, trpljenja in smrt; torej je morala imeti tudi izvirni greh.« Na to se more odgovoriti: Tudi Kristus je nase vzel vse nadloge človeštva, ki so nasledek izvirnega greha, akoravno ni imel greha nad seboj. Tudi niso vselej vsa trpljenja kazni za grehe. Marija ni umrla zavoljo izvirnega greha, to krivo trditev Mihaela Baja je zavrnil že papež Pij V. Da je Marija trpljenje in smrt prestala, se je zgodilo, da bi svojemu božjemu Sinu bolj enaka postala in pomnoževala svoje zasluge. Sicer nam pa nepretrgano ustno izročilo potrjuje, da je Marija le v lahнем snu umrla ter bila z dušo in telesom v nebo vzeta. Zato sveta Cerkev tudi slovesno obhaja praznik njenega vnebovzetja.

Tako so vsi ugovori in pomisleki, ki jih je kdo utegnil gojiti zoper ta nauk, prazni in ničevni; in kdor bi še zdaj, ko je brezmadežno Spočetje razglašeno za versko resnico, nad njo dvomil ali zaničljivo o njej govoril, bi se zelo pregrešil ter izločil iz družbe pravovernih kristjanov; da, bati se mu je hude kazni, ker Gospod sam se (mnogokrat očitvidno) maščuje nad zaničevalci svoje ljubljene Matere. Bere se, da so se v Trapani na sicilijem otoku 17. julija 1862. sprehajali po mostovžih bivšega minoritskega samostana štiri vojščaki, katerim je bilo odkazano ondi stanovanje. V nekem kotu je bila podoba čistega spočetja bl. Device Marije; hudobneži so počenjali svoje norčije ter so s smodkami med mnogoterimi brezbožnimi besedami pomazali in onečastili obličje bl. Device Marije. Kmalu potem se vrnejo v svojo sobo in tamkaj še dalje uganjajo svoje pohujšljive šale in bogokletno norčevanje; kar nepričakovano zahrušči sobni strop in koj so trije vojščaki mrtvi, četrti pa je tako poškodovan, da čez nekaj ur sklene svoje nesrečno življenje.

Mi pa se s svetim spoštovanjem ozirajmo v podobo brezmadežno spočete Device. Blagrujmo Marijo zavoljo visoke prednosti, ki jo je današnji dan prejela od Boga. Pa ne ostanimo samo pri občudovanju, temveč posnemajmo tudi njen vzvišen zgled ter si prizadevajmo brezmadežno živeti. Ako je pa že kdo zgrešil pravo pot, naj se zateče k Mariji, da ga zopet pripelje med otroke božje nazaj. Vsi zdihnimo k nebeški Kraljici: »O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki se k tebi zatekamo.« Amen.

Ant. Žlogar.

Tretja adventna nedelja.

Kaj nam je treba storiti, da bomo hodili po poti Gospodovi.

Jaz sem glas vpijočega v puščavi;
pripravite pot Gospodov. Jan. 1, 23.

Človeško življenje je podobno veliki povodnji, v kateri plavamo iz časnosti v večnost. — En sam čolnič je, čolnič svete vere, ki nas pelje skozi srdite valove pregrešnih izkušnjav, ki nas hočejo zakriti. Če kristjan pade v greh, razpade čolnič njegovega zveličanja in nesrečnik se pogrezne v dno pogubljenja. Ena deska zveličanja pa še ostane, eden pripomoček, tistega se mora zvesto držati, ako hoče oteči svojo dušo večnega pogubljenja, in ta pripomoček je pokora — dobra spoved in zadostenje za grehe. Ali dragi kristjani! Veliko, se jih ne potrudi, da bi se poprijeli te edinozveličavne deske, in se potope v morju pogubljenja. — Da se obvarujemo te strašne usode, da hodimo vedno poprav poti Gospodovi, po poti nedolžnosti ali pokore, potrebne so predvsem tri reči, namreč: Sami sebi ne smemo zaupati, v Boga moramo vedno in stanovitno upati in vsem izkušnjavam se ustavljati.

I. Kako malo smemo nase zaupati, kaže nam zgled apostola Petra. Jezus mu je rekel, da ga bo trikrat zatajil, rekoč: »To noč, preden bo petelin dvakrat zapel, me boš ti trikrat zatajil.« Pa koliko je zaupal Peter sam sebi, ko je rekel: »In če bi moral tudi s teboj umreti, ne bom te zatajil.« Pa kaj se je zgodilo? Ko so Jezusa vjeli in ga peljali h Kajfu, je prišel tudi Peter na dvorišče velikega duhovnika. In ko se je reklo, da je bil tudi on — Peter — z Jezusom, je zatrdil trikrat, da ga ne pozna. — Kako malo je Peter sam sebe poznal! Kako hitro je zatajil Gospoda!

»S strahom in trepetom moramo torej,« kakor nas opominja sv. apostol Pavel, »delati za svoje zveličanje;« (Fil. 2, 12.) »s strahom in trepetom«, pravim, ker naša moč brez milosti božje je premajhna, preneznatna, da bi vanjo zaupali. »Brez mene ne morete nič storiti,« nam pravi Jezus Kristus, namreč nič ne za srečo in zveličanje svojih duš.

»Srečen tisti, ki se boji,« pravi sv. pismo. Kdor se boji greha, beži tudi pred grešno priložnostjo, on se vedno priporoča Bogu; vest mu ne očita, da bi se bil kdaj izpostavil nevarnosti, da bi grešil. — Kdor pa sam vase preveč zaupa, poda se večkrat v nevarnost, da bi grešil, ne prosi vedno božje pomoči in — žalibog — tudi greši. Le mislimo si človeka,

katerega bi drugi držal nad globokim brezdnom ali prepadom; ali ne bo oni, ki je v taki nevarnosti, brez prenehanja prosil tistega, ki ga drži nad brezdnom, naj ga ne izpusti v prepad? Ravno tako je tudi z nami; pogreznili bi se v brezno hudobij, če bi nas ne zadrževala božja roka. Prosimo torej Boga, da naj nas ne zapusti v nevarnosti!

Sv. Filip Neri je rekel vsako jutro, ko se je zbudil: »Gospod, drži svojo roko nad menoj Filipom, sicer te bom zatajil, bom grešil.« In ko je nekega dne šel po ulicah rimskega mesta, govoril je glasno, dobro poznajoč človeško slabost: Jaz bom obupal, jaz bom obupal. Neki duhovnik ga je slišal in ga prosil, naj vendar zaupa na božjo milost in dobroto. In svetnik mu je odgovoril: Sam nad seboj obupujem, vse pa upam od Boga.

II. Z a u p a j m o v B o g a ! — Sv. Frančišek Saleški pravi, da smo kakor na tehtnici; čim manj sami sebi zaupamo, čim manj smo napuhnjeni, toliko bolj zaupamo v Boga, toliko bolj prosimo njegove pomoči.

Grešnik, ki si razžalil Boga in zaslužil pekel, grešnik, ki ti prigovarja hudobni duh, da ni več upanja, da bi se poboljšal; ki ti hudobni duh pravi, da boš po spovedi padel zopet v stare grehe, ne verjemi tega, poslušaj besede sv. pisma: »Nihče še ni bil osramočen, ki je zaupal v Gospoda.« (Sirah 2, 11.). Naredi trden sklep, nič več ne grešiti; za vsak prostovoljen greh posebej skleni, da se ga boš varoval; premisli okoliščine, v katerih si grešil in trdno skleni, ogibati se jih, naj velja kar hoče. Gospod pravi: »Ako te tvoje oko pohujša, izderi ga in vrzi ga od sebe.« To se pravi, če ti je katera stvar tako potrebna kot oko, pa ti je priložnost h grehu, te napeljuje v greh, pusti jo, če ti je ljubo tvoje zveličanje, če imaš le iskrico ljubezni do svoje uboge duše. Če boš tako ravnal, potem smeš zaupati na božjo pomoč. Saj je Jezus sam rekel sv. Jederti: »Kdor name stavi vse svoje zaupanje, me takorekoč primora, da mu nič ne odrečem.«

»Oni, ki v Gospoda zaupajo, obnavljajo svojo moč, dobijo perje kakor orli, tečejo in se ne utrudijo, hodijo in ne opešajo,« pravi prerok Izaija. Oni, ki v Boga zaupajo, zamenjajo svojo moč z božjo pomočjo; kakor orli se dvigajo po poti Gospodovi, brez strahu, da bi padli; Bog jih ne bo zapustil.

Sv. Ciprijan pravi, da je božja dobrotljivost neizmeren studenec, in kdor pride z večjo posodo do nje, on več zajame, ali z drugo besedo, kdor več Gospoda prosi, več dobi. V vseh nevarnostih torej, ki žugajo naši duši, obrnimo se precej k Bogu in se prepustimo njemu, ki nas je odrešil. Recimo s kraljem Davidom: »V tvoje roke izročim svojo dušo; ti si me rešil, Gospod, resnični Bog!« (Ps. 30, 6.)

III. U s t a v l j a j m o s e i z k u š n j a v a m ! — Prav gotovo je torej, da nam Bog pomaga v nevarnosti, če ga prosimo; včasih pa vendar hoče, da tudi sami poizkusimo svoje

moči, da sami sebi silo delamo in Boga prav goreče na pomoč kličemo. Večkrat ni dosti, enkrat ali dvakrat k Bogu zaklicati; bolj goreče moramo moliti, zdihovati pred podobo Matere božje in jokati pred križem Gospodovim: »Blažena Devica, moja Mati, prosi zame! — Jezus, moj Zveličar, bodi mi milostljiv! reši me, ne zapusti me, ne pripusti, da bi te izgubil!«

Spominjajte se, da so ozka vrata in da je tesna pot, ki pelje v večno življenje. »In nebeško kraljestvo silo trpi in le silni ga nase potegnejo.« (Mat. 11, 12.) Iskati moramo torej nebesa, sama se nam ne ponujajo; težave in izkušnje moramo hrabro, stanovitno znati premagati. Kdor se nič ne trudi za večno zveličanje in misli, da pride prav brez vseh težav v večno zveličanje, se moti, zanj bodo nebeška vrata zaprta.

Kristjan! varuj se torej, da te skušnjava ne zmoti; varuj se, da ne izgubiš zopet sadu dobre pokore, ki jo napraviš v adventu, poslušaj se zvesto vseh pripomočkov, s katerimi moreš svoj greh, svoje slabo nagnenje premagati. Posebno so pa trije pripomočki, ki človeka varujejo v vseh izkušnjavah, da ne pade.

Prvi pripomoček je *m o l i t e* v. Sv. Hieronim je imel večkrat hude izkušnje; »kadar sem pa videl,« pravi, »da druge pomoči ni, vrgel sem se k Jezusovim nogam, omival jih s svojimi solzami, brisal s svojimi lasmi. Ko sem se dolgo časa solzil in jokal, pogledal sem proti nebesom in zdelo se mi je, kakor da bi bil sredi angelov, ki so se zame vojskovali in veselo pesem peli.« — Zakličí torej, kristjan, presladko srce Jezusovo in Marijino, kadar se te lotí sovražnik; prestrašil se bo in ne boš premagan.

Drugi pomoček je *p r i d n o* delo. Sv. Makarij je imel izkušnje. On naloži polno vrečo ilovice in jo po vrtu semtertje nosi. Tovariš ga vpraša, kaj dela; on pa odgovori: »Njega trudim, ki mene trudi.« Lenoba je podpora vseh izkušnjav. Naj te hudobni duh ne najde, da bi brez vsakega dela počival.«

In tretji pomoček je *p o g o s t o* *p r e j e m a n j e* *s v e t i h* *z a k r a m e n t o v*. Dušne rane se celijo v zakramentu sv. pokore, dušna moč pa se prejema v zakramentu sv. Rešnjega Telesa. »Ako je Bog z nami, kdo bo zoper nas?« vpraša sveti Pavel. »Vse premorem v njem, ki me močnega dela, in to je Kristus.« Dragi kristjani, ki imate pogoste izkušnje, zakaj tako redkokedaj prejimate sv. zakramente? Le v stanu posvečujoče milosti božje, z Jezusom sklenjeni bomo srečno premagali izkušnje.

Boj se torej izkušnjav in se jih ogibaj, dokler premoreš, spomni se, da si slab človek in grehu podvržen. Ako pa izkušnjava ne moreš uiti, srčno stoj in se ne ustraši, Kristus bo s teboj; njega kliči na pomoč. — Nikar ne pozabimo, da če se hočemo obvarovati večnega pogubljenja, moramo trdno skleniti, ne samo

Bogu služiti, ampak vseh pomočkov se poslužiti, ki nas v tem podpirajo, in vseh izkušnjav se varovati, ki nas ovirajo. To je milost stanovitnosti, za katero vedno prosimo Jezusa in njegovo Mater Marijo. Amen.

S.

Četrta adventna nedelja.

O pravi pokori.

Prinašajte vreden sad pokore, zakaj sekira je zasajena v drevo vašega grešnega življenja. Luk. 3, 8, 9.

Približal se je čas, ki so ga napovedali preroki, očaki se ga veselili, namreč čas javnega nastopa obljubljenega Odrešenika. — Judje v onem času niso bili samopravni, ampak so bili pod oblastjo Rimljanov. Že 15. leto jim je cesarjeval rimski cesar Tiberij. Na Judovskem je bil njegov namestnik Poncij Pilat, na Galilejskem Herod, sin onega grozovitega Heroda, ki je dal pomoriti nedolžne otroke v Betlehemu zaradi Jezusa, ker je mislil, da bo med njimi tudi Zveličar sveta. Ana in Kajfa sta bila ob tem času judovska velika duhovna. Ob tem za Jude žalostnem času je začel učiti Sin božji, Jezus Kristus.

Sv. Janez Krstnik, Caharijev in Elizabetin sin, je izpodbujal grešne ljudi k pokori, da bi se pripravljali s spokornim srcem na Odrešenikov prihod in ga sprejeli kot Zveličarja sveta. Opominjal jih je v puščavi, da se pripravijo na Odrešenikov prihod s čistim srcem, s čisto vestjo, s tem, da poravnajo storjene krivice, se otresejo pregrešnih navad. V znamenju notranjega izpreobrnjenja naj se dajo krstiti, da postanejo deležni odrešenja, ki ga prinese Zveličar sveta.

Tako je sv. Janez Krstnik opominjal ljudi k pokori. Tako se moramo tudi mi pripraviti na Odrešenikov prihod v adventnem in božičnem času s spokornim srcem. — In o p o k o r i, ki je nam vsem potrebna, naj vam nekaj izpregovorim v naše dušno zveličanje.

K p o k o r i nas je vedno opominjal Jezus Kristus, njegovi apostoli; k pokori nas opominjajo božji namestniki, k pokori nas vabi Bog na razne načine. Pa malo je kristjanov, ki mislijo na pravo pokoro, ki vedo, v čem ta obstoji.

Prava pokora ne obstoji v tem, da se kdo tuintam obtoži svojih grehov, ampak v tem, da se po dobri spovedi p o b o l j š a. — V človeškem srcu tiči grešna korenina, in človek jo spozna s tem, da pogosto izprašuje svojo v e s t. Vest je božji glas v človeku. Ta glas mora človek poslušati, če hoče samega sebe prav spoznati. Vest mu bo povedala, kako naj iztrebi iz srca grešno korenino, namreč z resničnim kesanjem nad storjenimi

grehi. — Kakor se človek joka nad truplom, ki ga je duša zapustila, tako mora še bolj jokati in žalovati zavoljo duše, ki jo je Bog zapustil radi greha. — Iz ljubezni do Boga, iz ljubezni do svoje neumrjoče duše mora človek obžalovati svoje grehe in trdno skleniti poboljšanje znanprej po začeti pokori.

Kaj pomagajo grešniku še tako lepe obljube, če jih pa ne drži? Ostal bo stari grešnik; grešno naĝnenje, grešne korenine bodo vedno trdno stale v njegovem srcu.

Kadar obljubi grešnik poboljšanje, mora to tudi izvršiti. — Z dobro spovedjo in pravo pokoro more grešnik pokončati v svojem srcu grešno korenino. — Kakor se ne sramuje pravi bolnik razodeti zdravniku vseh svojih slabosti in okoliščin, v katerih si je nakopal bolezen, tako se ne sme tudi grešnik sramovati razodeti namestniku božjemu vseh svojih dušnih ran in okoliščin, kjer je ranil ali vzel celo duhovno življenje svoji duši. Če zdravnik natančno pozna telesno bolezen, jo bo odpravil; tako ozdravi tudi grešnik na svoji duši, če natančno razodene spovedniku vse svoje grehe, predvsem smrtne grehe.

Ker je pa grešnik dostikrat pomanjkljiv v tem oziru, bodisi iz kakršnegasibodi vzroka, navadno iz napačne sramežljivosti, zato ostane v srcu še vedno kaka grešna korenina, iz katere poganjajo zopet velike pregrehe in tako postane grešnikov položaj hušji kot prej.

Bolnik mora piti včasih grenko, neprijetno zdravilo, če hoče ozdraveti; tudi grešniku je potrebno grenko zdravilo, pokora, če hoče zaceliti svoje dušne rane. S p r a v o pokoro mora grešnik popraviti, kar je storil hudega z grešnim življenjem.

Pa kako slabo in z nevoljo se dostikrat to godi! — Vzemimo skopuha! Skopuhu ni pretežko s krivicami in goljufijami si nabirati blago, denar, premoženje, težko se mu pa dozdeva povračati tuje, krivično blago, poravnati storjene krivice. — Pijancu ni preveč cele dneve in noči popivati in zapravlјati, streči svojemu grlu, težko mu pa je, tuintam se postiti. — Nesramnež lazi lahko cele noči okrog in zapeljuje v greh, težko mu pa je eno uro ostati v molitvi in premišljevati svoj nevarni dušni stan. In tako živi dalje brez pokore in poboljšanja, dokler se ne pogubi v svojih grehah. Kakršno življenje, takšna smrt! Opravljivec, lažnik, obrekovalec obira svojega bližnjega do kosti s svojim strupenim jezikom; da bi pa preklical bližnjemu storjene krivice, da bi pogledal samega sebe in se poboljšal, za to nima časa, se mu težko dozdeva. In tako živimo brez pokore naprej kakor nerodovitna drevesa, na katerih išče Bog zastonj sadu prave pokore; zato bodo nazadnje posekana in vržena v večni oĝenj.

Da ne bomo podobni nerodovitnim drevesom, brez dobrega sadu prave pokore, se poslužujmo znanprej pripomočkov, ki nas spodbujajo k pravi pokori.

Prvi pripomoček k pokori bodi čuječnost. Varujmo se grešnih izkušnjav, in če nas napadajo, se jih hitro otresimo. — Drugi pripomoček bodi pobožna molitev, ki nas varuje izkušnjav. Saj nam to dvojno priporoča sam Jezus Kristus rekoč: »Čujte in molite, da ne padete v izkušnjave!« — Tretji in najboljši pripomoček je pogosto in vredno prejetje svetih zakramentov, ki nam podelujejo moč in stanovitnost v dobrem.

Da pa ostanemo stanovitni v pravi pokori, ogibajmo se grešnih priložnosti, ker »kdor ljubi nevarnost, se v njej pogubi,« pravi Sv. Duh. — Ena izkušnjava, ena pregreha odpira vrata drugim in otežuje izpreobrnjenje in pokoro.

Zastoj se zanašamo, da bomo premagovali greh, če se ne prizadevamo za to. — V začetku moramo zatirati hudo, da nas ne pogubi. — Ali more kdo prijeti za smolo, da bi se pri tem ne osmolil? In Sv. Duh govori: »Ali more kdo imeti žrjavico v svojem naročju, ne da bi se mu vnela obleka?«

Te dni bomo obhajali spomin včlovečenja Sina božjega, spomin in začetek našega odrešenja, a ta spomin bo vesel le za tiste, ki se pripravljajo na Zveličarjev prihod s spokornim srcem.

Dovolj je grešnega spanja, vstanimo k novemu, bogoljubnemu, spokornemu življenju, in tako bomo veselo obhajali spomin včlovečenja Sina božjega. Amen.

Otilij Medveš.

Sveti božični praznik.

Tri čednosti božjega Deteta — zdravila zoper tri najhujše pregrehe.

Marija je položila Dete v jaslje, ker za nje ni bilo prostora v hiši.

Luk. 2, 7.

»Kristus je nam rojen, pridite, idimo ga molit,« tako nam kliče danes sv. Cerkev. — Rodil se nam je Odrešenik, katerega so preroki že davno napovedovali. Dopolnila so se leta, prerokovana po preroku Danielu. Od pobožnih mož zaželen čas je prišel. Prišel je na svet Zveličar, katerega je Bog obljubil že očakom Abrahamu, Izaku in Jakobu.

Toda kje in kako je prišel obljubljeni Odrešenik vsega človeštva na svet? Morda v kraljevi palači, s sijajem in mogočnostjo obdan? Morda se je rodil v hiši imenitnega učenjaka, ali pa slavnega modrijana?

Ne — božji Sin se je včlovečil v revnem, zapuščenem hlevu. On, upanje in veselje vsega človeštva, je prišel na svet zapuščen, ubožen in trpeč. Kralj nebes in zemlje, edinorojeni

sin vsemogočnega Boga, ni mogel dobiti prostora v hiši premožnih. Niti z najpotrebnejšim mu ni mogla postreči njegova deviška mati. Zakaj to? Mar ni mogel Bog bolj poskrbeti za svojega edinorojenega sina? Da! Jezus Kristus bi lahko prišel na svet v bogastvu in v obilnosti, obdan in postrežen od cele trume služabnikov. Toda on je prišel na svet nas odrešit ter zadostit za naše grehe že takoj pri svojem pričetku, pri svojem rojstvu. Ni pa Jezus Kristus samo naš Odrešenik, on je tudi naš učenik in vodnik. Povedal nam je, kako moramo živeti, kako delati in moliti. In s svojim lastnim zgledom je dokazal, da so njegovi nauki izpeljivi in mogoči.

In že kot nežno dete nam je dajal Jezus Kristus prelepe zglede, po katerih naj bi se vsak človek ravnal, ako hoče živeti po volji božji.

Danes si hočemo pred oči postaviti zlasti tri take z g l e d e, katere nam kaže božje Dete v jaslicah. Ti trije zgledi so tri prekrasne č e d n o s t i, ki vsakega, ki jih izpolnjuje, navdajajo z veliko radostjo in mu lahko delajo vso revo, vse nadloge tega življenja. Ti trije prelepi zgledi so tri zdravila z o p e r t r i n a j h u j š e p r e g r e h e, ki gospodarijo v pregrešnem človeku in so vir časnega zla in večnega pogubljenja. Te tri čednosti, katere nas uči božje Dete v jaslicah, so: l j u b e z e n d o u b o š t v a, ljubezen do trpljenja in ljubezen do ponižnosti. Ker nam je Zveličar pokazal te tri zglede, dal nam je ž njimi trojno zdravilo zoper trojno zlo, zoper trojno poželjivost, namreč poželjivost oči, mesa in prevzetnosti v življenju.

O preljubeznivo božje Dete, ki si hotelo biti radi nas ubožno, ki si hotelo radi naših grehov že pri rojstvu trpeti, ki si radi naše ničemurnosti, radi našega napuha hotelo se ponižati, daj nam milost; da te bodemo po svojih slabih močeh posnemali, da bodemo imeli in gojili tudi mi ljubezen do ubožstva, do trpljenja in do ponižnosti!

I. Zasramovana je bila pred Kristusom u b o ž n o s t. Zaničevali in preganjali so ubožce. Po grehu spridena volja, premamljena od slabih strasti, je iskala srečo v takih rečeh, s katerimi je mogla ustreči svojemu hudemu poželenju. Zato je človek hrepenel le po časnem blagu, le po posvetnih dobrotah. Bogastvo, posvetna sreča, to je bilo poganom namen in cilj.

Jezus Kristus je pa prišedši na ta svet učil in posvetil s svojim lastnim zgledom ubožnost. — Le pogledjmo ga v jaslicah ležečega. Njegova deviška mati, njegov rednik nista imela toliko, da bi si preskrbela v Betlehemu dostojno prenočišče. Trkala sta, sv. Mati božja in sv. Jožef, na vrata Betlehemčanov, toda za nju so ostala zaprta. Poznalo se jima je po vnanjosti, da sta ubožna, da od njiju ni pričakovati posebnega plačila. Zapustila sta mesto in šla ven na polje, kjer sta po sreči

prišla do votline, ki je služila pastircem za to, da so ob slabem vremenu zaganjali v njo svoje črede. To votlino si izvolita za prenočišče in tukaj je prišel Jezus na svet.

Premišljimo tu Dete božje, kako revno, kako slabotno je! Kako mora boleti srce njegovo deviško mater, ko gleda na svoje ljubeznivo se smehljajoče dete, ker ga ne more niti zadostno odeti, niti mu pripraviti mehke posteljice, kakršna bi se za Sinu božjega spodobila.

Pa tudi pozneje ves čas njegovega bivanja na zemlji je bila ubožnost vedna spremljevalka Kristusa. On, katerega je vsa zemlja in vsi, ki na njej prebivajo, ni imel niti eno ped zemlje kot svojo človeško lastnino. »Lisice imajo jame, in ptice neba gnezda; Sin človekov pa nima, kamor bi glavo naslonil.« (Luk. 9, 58.) Sovražniki, ki so ga križali, niso dobili po njem drugega, kakor njegovo obleko in nešivano suknjo, za katero so vadjali.

Kakor je sam živel, tako je učil tudi druge. Njegove prve besede, ki jih je izgovoril v pridigi na gori pred veliko množico, so bile: »Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo.« (Mat. 5, 3.) Ko je razposlal apostole prvič po svetu, oznanjeval njegov nauk, jim je ukazal: »Ne imejte ne zlata, ne srebra, ne denarjev v svojih paseh; ne torbe na poti, tudi ne dveh sukenj, ne čevljev, ne palice.« (Mat. 10.) — In ko ga je vprašal mladenič, kaj mu še manjka do popolnosti, mu je odgovoril: »Ako hočeš popoln biti, prodaj, kar imaš, in daj ubogim, in boš zaklad imel v nebesih; ter pridi in hodi za menoj.« (Mat. 19, 21.) Kako lepo povečuje uboštvo in kaže na srečo ubogih v priliki o bogatinu in Lazarju!

Glejte, predragi kristjani, tako je Kristus učil, tako povečeval uboštvo. Hotel je poželjivost in nagnjenje do časnega, pozemelskega blaga pregnati iz naših src. Vedel je, da je bogastvo na poti k zveličanju velik spotikljaj. Znano mu je bilo, da se je človeštvo radi svojega hrepenenja po posvetnem blagu odvrnilo od pravega Boga in se obrnilo na pot pogubljenja. Da bi človeštvo zopet pripeljal na pravo pot, je sam zaničeval bogastvo, sam izvolil stan uboštva in učil tudi druge ljudi zaničevati posvetno blago.

Kdo izmed nas ne bi hotel tega lepega zgleda, tega lepega nauka obrniti v svoj prid? — Uboštvo vodi h Kristusu. Poglejmo apostole! Ubogi, preprosti ribiči so bili in Gospod jih je izvolil za oznanovalce zveličanskih svojih naukov, ne pa bogatinov in mogočnežev tega sveta. Poglejmo redovnike! Zavezali so se, da nočejo nič lastnega premoženja imeti, ampak vedno ostati v ubožnosti. Ali jim mar ta obljuba dela kake ovire pri njihovem bogoljubnem življenju? Kje šteje sv. Cerkev več svetnikov, kje se opravi več molitve, kje je večja vdanost v voljo božjo, kakor ravno pri ubogih redovnikih? Poglejmo misijonarje! Prehodijo ves svet. Ne strašijo se ne truda, ne dela. Ne boje se vročega

juga, ne ledenega severja. In ti misijonarji so navadno ubogi, trpé premnogokrat pomanjkanje. Uboštvo torej nikakor ne ovira, delati za čast božjo, za blagor svoje duše.

Zatorej vi, ki nimate zlata, ne srebra, ki niste bili rojeni v bogati hiši, nikar ne obupajte, nikar ne tarnajte, nikar ne bodite drugim nevoščljivi. Ozrite se na Jezusa. Tudi on je bil ubožen, ubožnejši kot vi. In vi ste grešniki, on je pa vsegamogočni Sin božji. Zatorej je po njem posvečeno uboštvo. Ako bodete le svoje uboštvo prenašali vdano, voljno in sklenili ga z Jezusovim uboštvom, potem vam bode vaša ubožnost v veliko zadovoljnost in v neizrekljivo večno srečo.

Kaj pa je vam storiti, ki imate mnogo posvetnega premoženja; vam, ki ste bogato obdarovani s časnim blagom. Imejte vedno pred očmi besede našega Gospoda Zveličarja: »Resnično vam povem, da bogatin težko pride v nebeško kraljestvo. In zopet vam povem: Lažje je kameli iti skozi šivankino uho, kakor bogatinu priti v božje kraljestvo.« (Mat. 19, 23, 24.) Zatorej, predragi, nikar ne navezuje preveč svojega srca na svoje bogastvo, ampak prinesite ga Jezusu v jasliah v dar; to je, obračajte ga v obilni meri v čast božjo ter v podporo ubogih in sirot. Ako bi bil Jezus takrat, ko je živel na svetu, k vam prišel in vas prosil vbogaime, kajne, da bi mu radi z vsem postregli in mu dali, če treba, tudi vse. Vemo pa iz sv. evangelija, da Jezusa sprejme, kdor ubožca sprejme, da Jezusu postreže, kdor daje lačnim jesti in žejnim piti, da Jezusa oblači, kdor pokriva nagoto ubogih. Zatorej delajte tako in vaš delež bode večno plačilo v nebesih, katero je obljubljeno vsem ubogim v duhu, torej tudi takim bogatinom, katerih srce ni navezano na blago tega sveta.

II. Drugi zgled, ki ga nam daje božje Dete v jasliah, je zgled potrpežljivosti in voljnega potrpljenja. Da bi v greh zakopano človeštvo rešil pogubljenja, da bi potolažil jezo neskončno pravičnega svojega Očeta, se je božji Sin včlovečil, hoteč zadostiti za vse naše grehe. In to zadoščenje se je pričelo že pri njegovem rojstvu. Že takrat je trpel za nas, radi naših grehov. Poglej, kako mraza drhteče njegovo nežno telo, ki je le slabo odeto. A hujša je njegova duševna boleost, njegovo notranje trpljenje. Silno veliko žalost dela Jezusu greh, žalostni stan grešnika, za katerega je prišel delat pokoro. Grenke solze iztiskujejo iz njegovih oči naše hudobije, naše zaničevanje njegovih milosti. — Akoravno še otrok, vendar vidi v duhu prihodnje čase, vidi grehe vseh ljudi, ve, kako zelo bodo grešniki zaničevali njegovega očeta, njega, njegov nauk in njegovo sv. Cerkev. Vidi tudi, koliko duš se bode vekomaj pogubilo, akoravno bo tudi zanje trpel, zanje pretil svojo dragoceno kri.

On ve, da bi njegova presveta kri lahko zbrisala in oprala vse zaslužene kazni. In vendar bode sodnji dan prisiljen veliko

takih obsoditi v večno pogubljenje, katere je prišel danes rešit. Oh, kolike bolečine je moralo zavoljo tega trpeti Jezusovo dobrotljivo in usmiljeno srce!

Jezus trpi v jasliah, joka radi tvojih pregreh. In ti? Ti ne jokaš. Ti se veseliš, se hvališ, se ponašaš s svojimi pregrehami. Od ene do druge hodiš. Kopičiš eno pregreho na drugo. Spomni se, da je Jezus tudi za tvoje grehe vedel, za tvoje grehe trpel. Nehaj torej grešiti, ne žali več svojega Odrešenika.

Jezus trpi zlasti za vse naše grehe, ki izvirajo iz poželjivosti mesa. Kako včasih strežeš svojemu telesu. Skrbno ga varuješ prevelikega mraza, prehude vročine. Paseš ga z izbranimi jedili, napajaš ga z drago pijačo. Vse mu dovoljuješ, karkoli poželi. Kako se pa strašiš postov in drugih pokoril telesa. Izgovarjaš se, da tvoje telo kaj takega ne more prenesti.

Ali moreš pri Jezusovih jasliah biti, da bi se ne sramoval svojega strahu pred trpljenjem? Ali te ne peče veliki razloček med Jezusovo ostrostjo in tvojo mehkužnostjo? Spoznaj, kako potrebno ti je vendar posnemati Jezusa v trpljenju, da bodeš z ostro pokoro zadostil za svoje grehe in se obvaroval novih!

Jezus Kristus, ki nas je prišel odrešit, je zlasti svaril pred mesenim, nasladnim življenjem, ki je izvir vsega hudega, zato je s svojim telesom ves čas svojega pozemeljskega življenja ostro ravnal in nam s tem dajal prelepe zgledе. — Jezus, učenik krščanske strogosti, tudi od nas zahteva, da posnemamo njegov zgled, kolikor nam je to mogoče po svojem stanu in po svoji slabosti. On hoče, da se zdržimo vsakega prepovedanega razveseljevanja, da delamo ostro pokoro za svoje grehe, da voljno potrpiamo vse zoprnosti in nadloge svojega stanu; da se ponižujemo, kadar pomislimo, koliko je Jezus za nas storil, kako malo pa mi iz ljubezni do njega storimo.

Ne prenašajmo pa radovoljno samo zasluženih nadlog, zasluženega trpljenja, ampak prenašajmo tudi krivico. Jeli morda naš Gospod po pravici kaj trpel? Saj niti najmanjšega madeža ni imel na sebi. In mi, ki zaslužimo najhujšo kazen, bi godrnjali čez kako trpljenje, češ, da ga nismo zaslužili. Poslušajmo sv. apostola Pavla, ki je toliko delal, toliko trpel za Jezusov nauk, kako piše v pismu do Korinčanov: »Do te ure smo lačni, žejni in nagi, in nas s pestmi bijejo, in nimamo stanovitnega prebivališča; ter se trudimo in delamo s svojimi rokami; kolnejo nas in jih blagoslovimo; preganjani smo, in prenašamo; preklinjajo nas, in molimo.« (I. Kor. 4, 11—13.) — Sam Zveličar pa je klical: »Blagor zavoljo pravice preganjenim, ker njih je nebeško kraljestvo. Blagor vam, kadar vas bodo kleli in preganjali in vse hudo zoper vas lažljivo govorili zavoljo mene; veselite se, in od veselja poskakujte, ker je vaše plačilo obilno v nebesih.« (Mat. 5, 10—12.)

Kako tolažilne so te besede za vse prave kristjane. »Trpeti ali umreti, umreti ali trpeti,« je rekla sv. Terezija. Trpeli so

sv. mučenci. Z veseljem so prenašali iz ljubezni do Kristusa vse muke. Trpeli in preganani so bili mnogi drugi svetniki. Ravno trpljenje, preganjanje, pokora, post jim je pridobila večno plačilo. Trpljenje so nekaka vica že na tem svetu, po katerih zaslužimo nebeško krono. Posnemajmo torej Kristusa, prenašajmo radovoljno in z veseljem vse bridkosti in nadloge, vse križe in težave tega življenja. To nam bo v veliko korist. Sv. Tomaž Kempčan pravi: »V križu je rešitev, v križu je zavetje pred sovražniki, v križu je uživanje nebeških sladkosti, v križu je moč srca in veselje duše, v križu je popolnost čednosti in dopolnjenje svetosti. Vzemi torej svoj križ ter pojdi za Jezusom in deležen boš večnega življenja.«

III. Jezus nas v jasliah pa ne uči samo radovoljno prenašati uboštva in trpljenja, ampak nam daje tudi prelep zgled p o n i ž n o s t i. Koliko ponižnost vidimo tukaj nad svojim novorojenim Odrešenikom. On neskončni, neizrekljivi, vsegamogočni Bog vzame nase postavo grešnega človeka, človeka, ki ga je tolikokrat razžalil. Pride na svet kot malo, slabotno dete v siromašnem hlevu pri nespametnih živalih, kakor da bi družine človeške niti vreden ne bil. »Ki je bil v božji podobi, ni v rop štel Bogu enak biti, pa je sam sebe v nič storil, ko je podobo hlapca nase vzel, ljudem se vpodobil, in po vnanjem najden bil kakor človek. Ponižal je sam sebe in je bil pokoren do smrti, smrti pa na križu« (Fil. 2, 6—8), pravi sv. apostol Pavel v pismu do Filipljanov.

Glejte! Sin božji se je torej v nič storil! More li kdo Jezusovo ponižnost bolj natanko in bolj živo popisati? Kedar se človek poniža, stopi z višjega stanu v nižji. Toda naj se ponižuje, kakor se hoče, v nič se vendar nikoli ne stori. Kaj hoče torej sv. Pavel reči, ker pravi, da se je Sin božji v nič storil, kedar je človeško podobo nase vzel? Hoče reči, da je Jezus po svojem včlovečenju v neizrečeno nižji stan stopil, kakor pa je njegovo veličastvo. Ako bi hoteli to Jezusovo ponižanje prav umeti, bi morali prav poznati neskončni razloček med Bogom in človekom; med božjo vsegamogočnostjo in človeško slabostjo; med božjo neskončno modrostjo in človeško ničemurno slepoto; med Bogom, gospodovalcem vesoljnega sveta, in med človekom, ubogim sužnjem; z eno besedo, poznati bi morali razloček med Bogom, ki je vse, in med človekom, ki je prazen nič. Zakaj se je vendar božji Sin tako ponižal? Radi ničesar drugega, kakor zavoljo ošabnosti in napuha človeškega.

N a p u h prvih staršev je bil vzrok, da sta bila pregnana iz raja. Napuh je bil vzrok in začetek malikovanja. Napuh je privedel kralja Davida, da je ukazal ljudstvo šteti in Bog ga je radi tega kaznoval. »Napuh je začetek vseh grehov in konec vseh čednosti.« Da bi torej Bog zacelil in ozdravil tako veliko in tako hudo rano človeškega rodu, je po svoji neskončni milosti sklenil, človeško naravo nase vzeti in človeku, ki je hotel Bog

biti, enak postati, zato da bi človeka naučil v stanu pokorščine in ponižnosti ostati, ki se mu spodobi.

Stopite torej ničemurni in napihnjeni Adamovi otroci bliže k jaslicam. Tukaj vidite neskončno visoko veličastvo v sužnosti, neskončnost božjo zaklenjeno v malem otroku, samo svetost pokrito z videzom greha; tukaj večna modrost, Beseda božja molči; tukaj je gospodovalec vse narave pokoren svoji stvari; Jezus Kristus je podložen svoji prečisti materi, pravičnemu Jožefu. — Koliko ponižanje to za Sinu božjega? Ali more kaka druga reč človeški napuh, ki se hoče vedno čez vse druge povzdigovati, še bolj osramotiti?

Napuhnjeni! Vi ste prah in pepel in se hočete povzdigovati! Vi ste grešniki in se hočete bahati z vam nepoznanimi čednostmi. »Nič ni očesu božjemu bolj zoprno kot napuh,« pravi sv. Bernard. Učite se ponižnosti pri Jezusu: »Vzemite moj jarem nase, in učite se od mene, ker jaz sem krotak in iz srca ponižen in bote pokoj našli svojim dušam« (Mat. 11, 29.), govori Jezus. In ob drugi priliki je rekel: »Vsak, ki se povišuje, bo ponižan; in kdor se ponižuje, bo povišan.« (Luk. 14, 11.) K ponižnosti nas mora spodbujati tudi naša lastna slabost. »Ne premoremo iz sebe kaj misliti, ampak naša zmožnost je od Boga,« pravi sv. apostol Pavel. (2. Kor. 3, 5.) Ponižni so bili vsi pravi prijatelji božji. »Ker sem že začel, hočem govoriti s svojim Gospodom, akoravno sem prah in pepel« (Gen. 18, 27.), je rekel Abraham svojemu Bogu. Ko je kralja Davida hudobni Semej zasramoval in kamenje na njega metal, je rekel pobožni kralj: »Pustite ga preklinjati po povelju Gospodovem, morda se ozre Gospod na mojo nadlogo, in da mi Gospod povrne z dobrim to današnje preklinjanje.« (II. Kralj. 16.)

Sv. Janez Krstnik, kateremu je Bog sam toliko milosti izkazal, je rekel, da ni vreden jermenov od Zveličarjevih čevljev odvezati. (Jan. 1, 27.) Sv. Francišek Asiški je večkrat ukazal kateremu svojih tovarišev, da ga je zmerjal in grdo o njem govoril, da bi se tako vedno spominjal svojih slabosti. In če ga je kdo hvalil in povzdigoval radi njegove svetosti, je rekel: »Zdi se mi, da sem največji grešnik. Ako bi Kristus tudi največjemu grešniku dodelil toliko milosti, kakor meni, bi izkazoval večjo hvaležnost Bogu kakor jaz.« O enaki ponižnosti beremo v življenju drugih svetnikov. Skušajmo si jo tudi mi pridobiti in vrzimo od sebe vse ničemurne in samega sebe povzdigujoče misli. Vzdihnimo večkrat k Jezusu: »O moj Odrešenik, podari mi čednost ponižnosti, kajti to je tvoja lastnina, to si svet učil, to si sam silno ljubil.« O sveta ponižnost, kako lepa si! Daj torej, da ti bodem v ponižnosti enak!

Premišljevali smo, kake nauke, kake zglede nam daje novorojeno nebeško Dete pri svojem rojstvu. Ne bo pa dosti pomagalo, ko bi to samo premišljevali. Dete Jezus nam daje že v jaslicah zglede uboštvu, trpljenja in ponižnosti, zato da bi ga mi tudi posnemali. Posnemajmo ga torej! Jezus se je rodil kot človek in tudi mi smo ljudje. Posnemati ga je pa tudi naša dolžnost. Jezus ni bil samo človek, ampak tudi pravi, edini in vsegamogočni Bog, in je vendar vse to hotel prestat. Mi smo pa hudobni, nehvaležni grešniki.

Ako se ti torej katerikrat bridko dozdeva, da nisi bogat, in si želiš posvetnih zakladov, o spomni se, da je tvoj Bog živel v največjem uboštvu. Ako te tarejo nadloge, ako grenijo tvoje življenje mnogi križi in težave, o nikar ne toži in ne reci, da tega ne zaslužiš. Jezus Kristus je več trpel kot ti, več ko vsi ljudje, in vendar ni imel najmanjšega madeža na sebi. In ako se hoče tvojega srca polastiti napuh, ako te obhaja izkušnjava, da bi se povzdigoval čez svoje brate in čez nje gospodoval, spomni se na Kristusa, ki se je tako zelo ponižal, da je podobo hlapca nase vzel in se v nič storil.

Ako se bodeš tako pogostokrat v svojem življenju oziral na božje Dete ter ga posnemal v uboštvu, v trpljenju in v ponižnosti, potem te moram imenovati srečnega. Božje Dete potem ni zastoj prišlo na svet, ni zastoj v jaslicah dajalo tebi tako lepih zgledov. In ravno to Dete te bode kot vsegamogočni tvoj sodnik sprejelo v oni blaženi kraj, ki je pripravljen vsem, ki ga ljubijo in posnemajo. Amen.

J. Hladnik.

Praznik sv. Štefana.

Velik svetnik je sv. Štefan, prvi mučenec.

»Štefan pa, poln milosti in moči, je delal čudeže in velika znamenja med ljudmi.« (Dej. ap. 6, 8.)

»Sam Gospod je prišel dol,« pravi sv. Fulgencij, »da bi jih mnogo povzdignil, ponižal se je naš Kralj, da bi svoje vojnike povišal.« Saj je rekel nebeški Učenik: »Kdor se ponižuje, bo povišan.« (Luk. 14, 11.) Med premnogimi ponižnimi, ki jih je povzdignil Gospod ter povišal nebeški Kralj, je v prvi vrsti sveti Štefan, čegar godu se danes spominjamo. Bog je sv. Štefana povzdignil v častitljivi stan dijakona katoliške Cerkve, storil ga prvega med mučenci, povzdignil ga v velikega svetnika v življenju, v smrti in po smrti. In sedaj hočem govoriti o velikem svetniku — Štefanu prvem mučniku. Ti pa, sv. Štefan, ki si videl nebesa odprta, ozri se iz nebeškega doma na svoje častivce.

1. Ko se je po binkoštnem prazniku vedno bolj množilo število kristjanov, bilo je potrebno, da so se apostoli ozrli po sposobnih možeh, ki bi jim pomagali pri njihovem apostolskem delu, posebej pri vsakdanji delitvi miloščine. Izvolili so kristjani sedem mož, dobrega spričevanja, in apostoli so jih potrdili, molili nad njimi in roke nanje položili, kakor beremo v dejanju apostolskem, pogl. 6. Može, ki so bili tako izvoljeni in katerim je bila ta služba izročena, so imenovali dijakone ali služabnike sv. Cerkve. Med temi je bil Štefan prvi, mož poln Sv. Duha in modrosti, poln milosti in moči. Z neutrudljivo gorečnostjo je opravljal svojo sveto službo in Bog ga je povzdignil v tako velikega svetnika že tedaj, da je delal čudeže in velika znamenja med ljudmi. Gotovo je ozdravelo veliko bolnikov po molitvi ali blagoslovu sv. Štefana, ni tudi dvomiti, da bi njegove pridige ne bile izpreobrnile mnogo judov. Saj pravi sv. pismo, da je po izvolitvi dijakonov »rastla beseda Gospodova; število učencev se je silno množilo v Jeruzalemu; tudi velika truma judovskih duhovnov je bila veri pokorna«.

Kakor pa se dandanes ne manjka v nobeni župniji nevšečnežev in godrnjačev zoper dušne pastirje, tako je že v Štefanovem času vstalo nekaj hudobnih nezadovoljnežev iz raznih judovskih shodnic ter so se prepirali s Štefanom. Pa sv. pismo pravi, da »niso mogli zoperstati modrosti in Duhu, kateri je govoril. Tedaj so podšuntali mož, kateri naj bi rekli, da so ga slišali govoriti preklinjevalske besede zoper Mozesa in zoper Boga. Nadražili so tedaj ljudstvo in starešine in pismarje, in so vkup pridrli ter ga zgrabili in peljali v zbor«.

Pa vrnilo se k njegovi odlični službi. Ko bi sv. Štefan ne bil svet mož, bi ga Bog gotovo ne bil poklical v ta stan ter ga poveličeval celo z veliko čudodelnostjo. Ko bi Štefan ne bil živel posebno sveto in pravično, bi ga ljudstvo ne bilo izvolilo za oskrbovavca ubogih in apostoli bi ne bili potrdili te izvolitve ter ga v dijakona ne posvetili. Saj služba dijakonov ali levitov še dandanes v katoliški Cerkvi velja kot posebno imenitna in sveta, ker je zadnja stopnja pred mašništvom. Dijakon sicer ne sme opravljati daritve sv. maše, ne more v zakramentu sv. pokore grehov odpustčati, toda podeljena mu je pridigarska služba kakor mašnikom; dijakon sme slovesno deliti zakrament svetega krsta, sme se s svojimi rokami dotikati telesa Gospoda Jezusa Kristusa v najsvetejšem Zakramentu, sme vernikom deliti sv. obhajilo ter mašniku streči pri oltarju. Tako sveto službo in opravilo so mogli apostoli podeliti in zaupati pač le zares pobožnemu in bogaboječemu možu oziroma mladeniču. Ni čuda, da piše sv. Luka v dejanju apostolskem o sv. Štefanu pred judovskim zborom: »In so gledali nanj vsi, kateri so sedeli v zboru, in so videli njegovo obličje, kakor obličje angelovo.«

Bog sam je pričal za svetost, nedolžnost in gorečnost sv. Štefana, pa tudi pravoverni kristjani in apostoli Gospodovi.

Isto se pa spozna tudi iz besnosti njegovih sovražnikov. Saj vemo, da hudobneži najbolj obrekujejo, sovražijo in preganjajo ravno najzvestejše in najbolj vnete božje služabnike, kar se godi dandanes zlasti s pomočjo slabega časopisja ali tudi ustno ob kakih volitvah.

2. Kakor je bil sv. Štefan velik svetnik v življenju, tako se je tudi takega izkazal v svoji smrti. Vidi se mi podoben solncu, katero se pred svojim zatonom pokaže najveličastneje, ko še enkrat z rožnato zarjo čez božje stvarstvo razlije svojo svetlobo. Tako se je tudi svetost sv. Štefana prav posebno, prelepo in prečudno razodela tik pred njegovo nasilno smrtjo.

Tam pred velikim zborom in pred ljudstvom govori sv. Štefan dolg govor z apostolsko gorečnostjo in preroško neustrašenostjo, ki ga morete brati v zgodbah sv. pisma v dejanju apostolskem 7. pogl. Svoj zgodovinski zagovor obrne slednjič tako, da on obtoži jude največjih pregreh nad tistimi, katere jim je Bog pošiljal kot preroke in oznanovalce obljubljenega Odrešenika, tistega »Pravičnega, katerega izdajalci in ubijalci ste tedaj vi bili«, jim reče.

»Kadar so pa to slišali, so se togotili v svojih srcih, in so z zobmi škripali zoper njega. Ker je bil pa poln sv. Duha, se je ozrl v nebo, in je videl božje veličastvo, in Jezusa stati na desnici božji. In je rekel: Glejte, vidim nebesa odprta, in Sinu človekovega stati na desnici božji. Zavpili so pa z velikim glasom, in zatisnili svoja ušesa, in vsi kmalu nanj planili. In so ga pahnili iz mesta in s kamenjem pobijali.«

Kakor veliki duhovni in pismarji niso mirovali poprej, dokler niso samega Sinu božjega s krivimi pričami, zlovoljnimi pretnjami in s krivično obsodbo spravili v strašno smrt na križu, tako so tudi sv. Štefanu pripravili grozovito smrt tam pred jeruzalemskimi vratmi nekako dve leti po Kristusovi smrti.

»In ko so kamenjali Štefana, ki je klical, rekoč: »Gospod Jezus, sprejmi mojo dušo!« Kaj pa stori sv. mučenec, ko kamenje z vseh strani nanj leti? Ali stoka, ali se pritožuje nad strašnimi ranami? Ali meče kamenje nazaj na kamnjavce, ali je slišati kako kletvino iz njegovih ust? Ali vpije na maščevanje proti nebu? Vsega tega ne, ampak premagovavši sam sebe poklekne in z velikim glasom vpije, rekoč: »Gospod, ne prištevaj jim tega greha!« Popolnoma podoben v tem svojemu nebeškemu Učniku zaspi nato v Gospodu. To je smrt pravega služabnika in naslednika Jezusovega.

Spomin tega pretresljivega dogodka, ki priča tudi o neusmiljenosti jeruzalemskih judov, obhaja sv. Cerkev današnji dan.

Sv. škof Fulgencij je smrt sv. Štefana in njegov sprejem v nebesa takole primerjal in slavil na današnji dan: »Večni kralj je stopil iz nebes odet v meso, sv. Štefan se je vzdignil proti ne-

besom, ozaljšán s krvjo. Vzdignil se je ta kvišku, kamenjan od judov, ker je Kristus prišel dol ob veselju angelov. Slava Bogu na višavah, so včeraj prepevali sv. angeli razveseljeni, danes so radostni sv. Štefana sprejeli v svojo družbo. Včeraj je Gospod izšel iz deviškega telesa, danes je izstopil vojak iz ječe mesa. Včeraj je bil Kristus za nas v plenice zavít, danes je on sv. Štefana ogrnil z oblačilom neumrljivosti. Včeraj so ozke jaslice nosile dete Kristusa, danes so neskončna nebesa sprejela sv. Štefana zmagoslavnega.»

3. Gotovo so torej nebesa sprejela velikega svetnika vase ob mučeniški smrti sv. Štefana. Cerkveni učeniki pravijo, da Bog med svetniki v nebesih zlasti odlikuje sv. mučence in sv. device; sv. mučence ali izpričevalce, ker so iz ljubezni do Boga žrtvovali najdražje, kar so imeli na zemlji, svoje življenje; sv. device, ker so postale po svoji, celo življenje trajajoči čistosti svojega srca Jezusu najbolj podobne. Zato sv. Cerkev v litanih vseh svetnikov precej za apostoli, ki so tudi bili mučenci, imenuje svete mučence. Med mučenci pa je sv. Štefan prvi, ker je v katoliški Cerkvi med odraslimi prvi prelil svojo kri za Boga in sv. vero — brez zgleda. Vsi drugi mučenci so mu le nasledovali, le posnemali njegov vzorni zgled ter bili po njem junáško osrečeni. Sv. Štefan je torej kakor nekak četovodja vse svete mučeniške trume, kakor je po besedah sv. Avguština »Kristus glava mučencev«.

»Pokopali so pa Štefana bogaboječi možje in so silno žalovali po njem.« (Dej. ap. 8, 2.) Ni čuda, da je bilo ime sv. Štefana zlasti v prvih krščanskih časih v veliki časti in slavi, a grob, kakih šest ur od Jeruzalema, kjer so počivali njegovi telesni ostanki, bil je polagoma pozabljen, zlasti še zaradi preganjanja kristjanov. Napočil pa je čas, ko je Vsegamogočni hotel poveljati truplo svojega prvega mučenca in sv. Cerkev oveseliti z novimi čudeži.

Leta 415. se prikaže pobožnemu duhovniku Lucijanu Gamaliel, nekdanji pismar in potem zvest učenec Jezusov pa učenik sv. Pavla, ki je bil truplo sv. Štefana položil v lastni grob. V trikratni prikazni v spanju mu pokaže kraj, kjer je bil pokopan on sam, njegov sin, potem sv. Štefan in Nikodem, ter ga opomni, naj poskrbi, da se sveta trupla, zlasti Štefanovo, vzdignejo ter pokopljejo na častitljivem prostoru. Ko kopljejo po označenem mestu, najdejo res tri rakve z napisi: Štefan, Nikodem, Gamaliel in Abdija. (Kosti Gamalielove in njegovega sina so ležale v eni rakvi.) Nato se podajo škof jeruzalemski in dva druga škofa, spremljani od velike množice, takoj na sveti kraj, da rakve odpro. Brž ko odpro rakev sv. Štefana, strese se zemlja in razprši se močno prijeten duh naokrog; tudi ozdravi hipoma 73 oseb od raznih bolezni, med katerimi so bili tudi obsedenci; zgodi se tudi, da isti dan po dolgi suši krepilen dež pomoči ondotno pokrajino. Večidel sv. ostankov preneso v cerkev na Sion.

Pozneje so truplo sv. Štefana položili v novi cerkvi, sezidani po cesarici Evdoksiji, a v VI. veku je bilo prepeljano v Rim, kjer počiva poleg trupla sv. Lavrencija, slovečega levita in mučenca v starodavni cerkvi. Po dotikanju ostankov sv. Štefana se je zgodilo toliko in tako znamenitih čudežev, da sv. Avgustin kot očividec piše: »Ko bi hotel popisati, ne da bi omenjal drugih, čudežna ozdravljenja, ki so se zgodila po tem proslavljenem mučencu Štefanu v Kalami in pri nas v mestu Hipo, moralo bi to napolniti veliko število knjig, in vendar bi vseh tudi v tem slučaju ne mogli zbrati.« Spomin tega srečnega dogodka obhaja sv. Cerkev dne 3. avgusta: »Najdenje sv. Štefana, prvega mučenca.«

Vprašam: Ali ni sv. Štefan zares velik, slaven in poveljčan svetnik tudi po smrti, kakor je velik bil v svojem zemeljskem življenju in delovanju do zadnjega izdihljeja? Zares: »Gospod je storil čudo nad svojim svetim.« (Ps. 4, 4.)

Takih vzornih junakov, mučencev iz verskega prepričanja in čiste ljubezni do Boga more samo sv. katoliška Cerkev naštetih na sto in stotisoče, in vseh teh se danes spominja skupno v svojih molitvah. Zato bodimo veseli in hvaležni tudi zato, da smo udje edinozveličavne, katoliške, apostolske Cerkve in da smo v občestvu svetnikov, v katerem oni za nas prosijo, mi pa jih častimo ter se jim priporočamo.

Ozirajmo se torej na velikega svetnika in prvega mučenca občudovaje njegove krščanske čednosti: živo vero, neomahljivo zaupanje v Boga, požrtvovalno ljubezen in krščansko srčnost. In častili bomo sv. Štefana najbolj s tem, ako ga skušamo posnemati v njegovih čednostih, ako se zgledujemo na njegovem neoporečnem življenju. Veselimo se, da imamo takega svetega sobrata, takega priprošnjika v nebesih, kateremu so se že od nekdaj v časni in večni zadevah priporočali, posebej še za srečo pri živini. To pa menda zato, ker je njegova služba bila najozje združena s krščanskim usmiljenjem, in sv. pismo pravi: »Pravični skrbi tudi za svojo živino.« (Preg. 12, 10.)

Priporočajmo se sv. Štefanu zlasti za pomoč žive verske zavesti in za uspešno brambo proti vsem sovražnikom katoliškega imena. Priporočajmo se mu tudi za srečno zadnjo uro, da bi se z Bogom in ljudmi spravljena ločila naša duša v svetem miru s tega sveta ter šla prepevat večno slavo Bogu na višavah. Amen.

V. Bernik.

Nedelja pred novim letom.

Kdo nasprotuje Jezusu?

Glej, ta je postavljen . . . v znamenje, kateremu se bo nasprotovalo.

Luk. 2, 34.

Čudno se nam dozdeva v današnjem evangeliju obnašanje starčka, ki ga sv. pismo (Luk. 2. 25.) imenuje pravičnega in bogaboječega, in o katerem se bere, da je čakal odrešenja Izraelovega in da je Sv. Duh bil v njem. Če to posnamemo: Ta mož je bil starček, pobožen, z božjim duhom napolnjen, prešinjen svetega hrepenenja po Odrešeniku, če še pristavimo, da je od Boga prejel milost novorojenega Zveličarja vzeti v svoje naročje: kako častitljiv se nam zdi starček Simeon. Vsaka njegova beseda je važna, ker on govori kakor resnoben starček, ki slovo jemlje od sveta, ker se mu je presrčna želja izpolnila; on ne govori samo o sedanjosti, temveč kot prerok tudi v prihodnosti, in sicer o tisti, v kateri tudi mi živimo. Čudne se nam pa zde besede starčkove, ki jih je govoril o Detetu Jezusu: »Glej, ta je postavljen v znamenje, kateremu se bo nasprotovalo.« Tudi Jožef in Marija sta se nad tem čudila. Prav tako se moramo mi čuditi, ko slišimo, kar Simeon napoveduje o Jezusu. In to je govoril Simeon v soglasju s starimi preroki, ki so enako napovedovali o bodočem Odrešeniku. Prerok Izaija (8, 14.) piše: »On bo v kamen spotike in v skalo pohujšanja, v zadrgo in pogubo prebivalcem v Jeruzalemu. In prav veliko njih se bode izpodtaknilo in padlo, in bodo potrti in zapleteni in vjeti.« Kralj David imenuje Jezusa »kamen, katerega so zidarji zavrgli«. (Ps. 117. 22.) Sv. Pavel (do Rimlj. 9. 32.) piše: »Glejte, postavim v Sionu kamen izpotikljava in skalo pohujšanja.« Sv. Peter (I. 2. 8.) pa: On je »kamen izpodtikljava in skala pohujšanja tistim, ki se nad besedo izpotikajo in ne verujejo.«

In zares! Devetnajststoletna zgodovina sv. Cerkve daje glasno izpričevanje ter pripoveduje, kako se je Zveličarju nasprotovalo. Posebno mu trojna vrsta ljudi še današnji nasprotujejo. To so: a) posvetneži, b) strastneži, c) brezverneži, kakor se bomo koj prepričali.

I. a) Na svetu vidimo neprenehoma nasprotovanje naukom in zapovedim Jezusovim. Določno je Kristus sam to nasprotovanje zaznamoval v svoji pridigi na gori (Mat. 5.), kjer je tiste blagroval, katere svet zaničuje in preganja. Mišljenje in duh svetá sta popolnoma drugačna, kakor duh Jezusa Kristusa. Svet hrepeni po zemeljski sreči, po časti, veljavi, bogastvu, močnostih. Svet za tista kratka leta, ki jih tu živimo na zemlji, že tu zahteva raj, med tem ko nam Kristus

ta raj obeta šele v nebesih. Svet govori z evangelijskim bogatinom: Uživaj, veseli se . . . Kristus pa nam priporočuje trud, delo, zatajevanje, požrtvovalnost.

b) Kdor se tega posvetnega mišljenja nazvame in po posvetnih naukih živi, mora priti v nasprotje s Kristusom. In to se le pre pogosto zgodi. Znamenje nasprotovanja je Kristus vsem, ki z besedo sicer spoznavajo njegov nauk, z dejanji pa zatajujejo. Znamenje nasprotovanja je Kristus staršem, ki svojim otrokom s krščanskim življenjem ne svetijo in pri njihovi odgoji skrbé le za posvetno prebrisanost, za verske dolžnosti in pobožnosti pa se ne zmenijo. Znamenje nasprotovanja je Kristus zakonskim, ki vedno godrnjajo zoper težki jarem svojega stanu in bi se ga radi znebili, a ga ne spoznavajo kot poizkušnjo božjo. Znamenje nasprotovanja je Kristus mladeničem in dekletom, ki se vkljub njegovemu svarilu zapletajo v nevarne zveze in tako lahkomišljeno izpostavljajo svojo nedolžnost. Znamenje nasprotovanja je Kristus vsem, kateri imajo njegove zapovedi za nadležne, ki zoper nje godrnjajo ter bi jih bili radi prosti, ker jih omejujejo v njihovi razkošnosti. Znamenje nasprotovanja je vsem, ki se ustavljajo svoji vesti in spoznani resnici, ki pot resnice koj zapusté, ako se z njihovim posvetnim mišljenjem ne vjema. Tako posvetno mišljenje se nahaja pri visokih in nizkih, pri mladih in starih, po mestih in vaseh. Povsod je Kristus znamenje nasprotovanja, ker se njegovemu uku in duhu nasproti ravna. Če svet odpre svoje tempeljne zabave in počutnega razveseljevanja, jih več ljudi tjekaj dere, kakor če Kristus odpre svoje tempeljne, da bi jih ljubeznivo sprejel ter jim delil svoje milosti.

c) To nasprotovanje posvetnežev zoper Kristusa se razodeva posebno na trojni način. — Nekateri hočejo Boga postaviti šele na drugo mesto. Jezus uči: Išči te najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice . . . Ljubi Gospoda Boga čez vse . . . Posvetneži pa to obrnejo in hočejo najprej poskrbeti za pozemelske reči in časno srečo, in potem, če še kaj časa ostane, uravnati tudi božje zadeve. V njihovem srcu ima svet prvo mesto, potem šele Bog. Taki ljudje morajo pri vsaki priložnosti s Kristusom priti v nasprotje. Če jim n. pr. ob nedeljah s hlapčevskimi deli kaže kak dobiček, vse store, ako je tudi Kristus to prepovedal. Če si samo mislijo, da bi utegnili kako krono skupiti, imajo vse praznike odprte prodajalnice. Če kaže kakšna kupčija, poda se trgovec na pot ter zanemari raji službo božjo. Kupec se pelje na semenj, četudi opusti dopoldanjo in popoldanjo službo božjo. — Posvetneži nasprotujejo Kristusu, ker niso oddolžni spoznavalcem Jezusovi. Iz boječnosti, napuha, hlepenja po priljubljenosti med ljudmi zatajujejo Gospodov nauk. Znamenje nasprotovanja je Zveličar vsem, ki si izvolijo dopadanje pri

svetu kot cilj svojega delovanja. Radi bi s svetom in njegovimi načeli držali, pa tudi z Bogom ne popolnoma zveze raztrgali. Tu veljajo besede sv. pisma: »Dvema gospodoma nihče ne more služiti.« (Mat. 6.) »Ako bi hotel ljudem dopasti, bi ne bil služabnik Kristušov.« — Posvetneži tudi svoje nasprotovanje zoper Kristusa kažejo s tem, da nič nočejo vedeti o požrtvovalnosti. Svetu pač dosti darujejo, žrtvujejo mu čas, premoženje, svoje dušne in telesne moči, tako da jim za Kristusa dosti več ne ostane. Služba Gospodova pa zahteva tudi žrtve, marsikaj je treba zanj trpeti. K tem posvetnežem spadajo tudi tisti, ki še pri tistem dobrem, kar store, bolj gledajo na lastni dobiček kakor pa na čast božjo; tisti, ki imajo vero in ljubezen na jeziku, pa nič ne store, ako jim zraven tudi kaj koristi ne kaže, ali če bi jim kaj sitnosti utegnilo izvirati iz tega. Znamenje nasprotovanja je Kristus vsem, ki nočejo nič zanj trpeti, četudi nič zoper njega ne store. Vsem takim velja: »Kdor ni z menoj, je zoper mene.« (Luk. 11.)

II. V nasprotje s Kristusom pridejo vsi ljudje, ki so vdani strastem. Strastneži so navadno, akoravno tega ne nameravajo, najhujši nasprotniki Jezusovi. Pod strastnimi ljudmi razumevamo tiste, ki imajo sicer dobro voljo in srce in bi radi bili pobožni, pa se zavoljo svojih strasti nočejo podvreči tistim žrtvam, ki jih v dosego čednosti zahteva sv. vera.

Kakor sv. Bernard uči, Kristusu vsi nasprotujejo, ki so vdani enemu izmed sedem poglavitnih grehov. Ošabnež nasprotuje Kristusu ponižnemu, ki je voljno trpel vse zaničevanje, ki je ponižal samega sebe in bil pokoren do smrti... na križu. (Fil. 4.) Skopuh nasprotuje Kristusu, ker dela kakor tisti bogati mladenič, ki je k Jezusu prišel in ga vprašal, kaj mu je storiti, da bi večno življenje zadobil, in potem, ko je slišal, da naj svoje zaklade ubogim razdeli in hodi za njim, je bil žalosten ter proč šel. (Luk. 18.) Lakomnež noče o Jezusu, ubožnem, ki ni imel, kamor bi glavo položil, nič vedeti ter vedno skupaj grabi, četudi po krivici. Mesenež nasprotuje Kristusu s svojim razuzdanim življenjem, akoravno mu notranji glas pravi, da morejo le tisti, ki so čistega srca, gledati Boga. Nečistnik noče razumeti njega, ki pravi, da so si nekateri zavoljo nebeškega kraljestva naložili zdržnost; ki je učil, da je prešestvo greh tudi v mislih, koliko bolj še v dejanju. Nezmernež nasprotuje Kristusu, ki se je veliko postil in svojim učencem zapovedal postiti se. Togotnež in zavidenž nasprotujeta Kristusu s svojim sovraštvom, zavidanjem in izpodjedanjem ugleda svojega bližnjega, akoravno ve, da je Gospod odpustil vsem svojim sovražnikom in zanje celo molil ter sam zapovedal: »Učite se od mene, jaz sem krotak in iz srca ponižen.« Mlačneži in leni nasprotujejo Kristusu, ki je cele noči premolil ter nam molitev posebno priporočal, ki je za čast božjo vedno

deloval; tem pa na časti božji, na zveličanju duš nič ni ležeče in se jim vsa služba božja zdi le bolj nadležnost. Nasprotujejo mu tisti, ki ne obiskujejo službe božje, ne prejemajo sv. zakramentov, akoravno vedo, da je Kristus zažugal: »Ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi.« O vseh, ki so podvrženi enakim strastem, pač veljajo besede (Jan. 3, 19.): »Luč je prišla na svet, in ljudje so bolj ljubili temo kakor luč, ker njihova dela so bila hudobna.«

Kdor je torej vdan takim strastem, ne more s Kristusom živeti v miru in edinosti. Tak človek je razdvojen in živi kot nasprotnik razodete resnice božje. Kristus s svojim čistim, vzvišenim naukom mu je res kamen izpodtikljeja in skala pohušanja. A ker se je od njega obrnil, zato mu je v padec, v časno in večno pogubo, ako se še za časa ne predrami in skesano k njemu ne zateče za rešitev.

III. a) Prav naravno je, da so vsi brezverneži v nasprotju s Kristusom. — Tu ne govorimo, da so Kristus nasprotovali v prvi vrsti nezvesti Judje; tem je bil znamenje, kateremu se je nasprotovalo že pri njegovem rojstvu zavoljo nizkosti, ubožnosti, ponižnosti; znamenje nasprotovanja je bil vsem farizejem, saducejem, pismarjem; niso mu nasprotovali le z besedami, temuč so tudi roke nanj položili in ga vleкли v grozno smrt. — Kristus nasprotujejo pagani, ki nočejo poslušati sv. evangelija in morda njegove poslanca še pomore. Nasprotujejo krivoverci, ki svojo zmotljivo pamet postavljajo nad razodeto resnico in tajijo pomoč Jezusovo, katero je on obljubil svoji pravi Cerkvi, in sebe na njegovo mesto postavljajo. — Ti vedno nasprotujejo Kristusu.

Ali nam se je bolj ozreti na tiste, ki v sredi Izraela, izvoljenega ljudstva, med katoliškimi kristjani nasprotujejo Kristusu.

Zveličar sam je mnogokrat povedal, da morejo le tisti z njim delež imeti, ki verujejo. »Kdor Sinu veruje, ta ima večno življenje; kdor pa Sinu ne veruje, ne bo videl življenja, in jeza božja ostane na njem.« (Jan. 3, 36.) Temu povelju Kristusovemu nasprotuje brezverec, ki je bil po svetem krstu sprejet v sv. Cerkev in jej po imenu še pripada, ki pa se hoče brez ponižne, delavne vere zveličati. Marsikateri brezverec se ne zmeni za to, kar uči sv. Cerkev o Kristus in večnosti, ali imenuje vse to le izmišljije, verske skrivnosti so mu le iznajdbe duhovščine. Resne in pretresljive nauke o smrti, sodbi, vicah, peklu...ima le za strašilo, s katerim se ohrani preprosto ljudstvo v pokorščini in podložnosti. V svoji ošabnosti ima le tisto za resnico, kar vidi, kar more zgrabiti, akoravno mora v časnih zadevah marsikaj verjeti, česar ne vidi in o čemer se s svojimi počutki ne more prepričati, temuč verjame le, kar se mu je pripovedovalo.

Marsikateri brezverec tudi pravi: verske resnice in zapovedi so prestare, kdo jih bo po črki jemal? In mnogi, če jih tudi v srcu odobravajo, morajo vsaj pripoznati, da nimajo nad njimi veselja, in da bi jim bilo ljubše, ako bi jih nikoli ne bili slišali, da bi vsled njih le z željami svojega mesa v nasprotje ne prišli. — Pa brezverec ni samo za svojo besedo brezveren, temuč si tudi prizadeva razširjati brezverstvo med drugimi — z besedo in s pismom, v knjigah in časnikih. Iz takega ravnanja izvira toliko sumničenj, obrekovanj, prevračanj in popačenj naukov katoliške Cerkve, samo zato, da bi se izpodkopala njena veljava, verniki pripravili k omahljivosti in odpadu.

Tako je brezvercem Kristus res znamenje nasprotovanja, ker se ne zmenijo za besede, ki jih je Zveličar sam o sebi govoril: »Jaz sem pot, resnica in življenje.« (Jan. 14.) Družega temelja ne more nobeden postaviti, kakor je on, in kdor se ob ta kamen zadeva, ga bo slednjič pokončal.

b) Zato je tudi komaj kak greh, katerega bi Bog tako kaznoval v sedanjem in prihodnjem življenju kakor nevero. Medtem ko ima Zveličar za vse grehe milost in usmiljenje, za neverca ni odpuščanja, dokler ostane v neveri; saj tudi ne veruje na tistega, ki naj bi mu izkazal usmiljenje. »Kdor ne veruje, je že sojen... Kdor ne veruje, bo pogubljen.« — Pa tudi eden najnesrečnejših ljudi je brezverec; akoravno stokrat pravi, da se nič ne meni za vero, Cerkev, njene zapovedi, Boga, vest, in četudi se posmehuje nauku o smrti, sodbi, večnem plačilu in kazni, je vendar ravno on, ki največkrat na te reči misli in je od njih trpinčen, nikdar se jih ne more popolnoma iznebiti. Kristus je in ostane po svojih razodetih resnicah takim vedno kamen izpodtike in skala pohujšanja.

Za nas pa, dragi moji, sledi iz tega premišljevanja resen opomin, da ne smemo pripadati ni posvetnežem, ni strastnežem, ni brezbožnežem. Kolikor bolj čudovite stvari slišimo o novorojenem Detetu, kolikor bolj občudujemo njegovo ljubezen in usmiljenost do nas, kolikor gorečnejše smo prosili pri jaslicah za pravi mir in veselje srca, toliko bolj zvesto se držimo Gospoda Jezusa, izpolnjujmo njegove zapovedi, da nam bo v tem in prihodnjem življenju v vstajenje in zveličanje. Amen.

Ant. Žlogar.

Katehetične pridige.

LIII. Zakrament sv. pokore. (III.)

Oče, grešil sem zoper nebesa in zoper tebe! Nič več nisem vreden, da bi se imenoval tvoj sin; daj, da bom eden tvojih najemnikov.

Luk. 15, 18, 19.

Sin, ki je zahteval od svojega očeta svoj del in šel ter zapravljal vse svoje imetje v malopridni družbi in naposled postal svinjski pastir, je premišljeval na paši vse svoje življenje. Spoznal je, kako mu je bilo prijetno pri očetu in kako žalostno življenje živi sedaj. Kar vzkliknil je in dejal: »Vzdignil se bom, pojdem k svojemu očetu in mu porečem: Oče, grešil sem zoper nebesa in zoper tebe! Nič več nisem vreden, da bi se imenoval tvoj sin; daj, da bom eden tvojih najemnikov.« (Luk. 15, 18, 19.) Ta sin je spoznal, da po tolikem žaljenju svojega očeta ni več vreden, da bi ga oče imel kot sina, temveč zdelo se mu je potrebno, da prejšnje življenje poravna zdaj s te žjim delom in v z trajno pridnostjo.

To, kar je spoznal izgubljeni sin, to je klical sv. Janez Krstnik, rekoč: »Storite torej vreden sad pokore!« (Mat. 3, 8.) Isto je naročal naš Učenik takoj ob začetku svoje učeniške službe, namreč: »Čas je dopolnjen, in božje kraljestvo se je približalo, spokorite se in verujte evangeliju!« (Mark. 1, 15.) Isto je govoril Peter po prihodu Sv. Duha zbranim Judom, rekoč: »Spokorite se, in daj se krstiti vsak izmed vas v imenu Jezusa Kristusa v odpuščenje svojih grehov.« (Dej. ap. 2, 38.)

Ne zadostuje torej, da se svojih grehov kesamo in obtožimo, temveč moramo tudi zanje z a d o s t o v a t i.

Zato spovednik naloži grešniku pri spovedi za pokoro spokorna dela, katera mora opraviti, da vredno prejme zakrament sv. pokore.

Pokora, ki se nalaga pri spovedi, ima trojen namen:

1. da grešnik nekoliko zadosti, ker je Boga razžalil. Z grehom smo se pri Bogu zadolžili, ker nismo storili, kar smo bili dolžni storiti, zato pa s pokoro to poravnamo, ker storimo to, kar bi sicer ne bili dolžni storiti. Sv. Cerkev nas sama tudi vedno napeljuje s svojimi naredbami in napravami k pokori, ko nam nalaga poste in zdržke, nas s svojimi nauki in obredi spominja našega zagrešenja, trpljenja Gospodovega za naše grehe in ostre sodbe po smrti. V zgled nam postavlja mnoge svetnike, ostre spokornike, sv. Petra, sv. Marijo Magdaleno, sv. Alojzija in druge. Ko slišimo o strogih pokorah v prvih časih krščanstva, ko so morali nekateri grešniki za pokoro več let stati pred cerkvenimi vrati bos, oblečeni

v spokorno obleko in potreseni s pepelom tudi v ostri zimi, tedaj se nam ne bo zdel pretežka in prevelika nobena pokora. Ko beremo, da je angelski mladenič sv. Alojzij bičal svoje nedolžno telo in počival na golih tleh, se bomo domislili, da smo tudi mi grešniki potrebni pokore.

L. 1064. potrka nekega viharnege jesenskega dne utrujen popotnik, oblečen v trdo spokorno obleko, na samostanske duri v Osojah na Koroškem. Nič ni izpregovoril, le z znamenji je hotel dati razumeti, da bi postal rad menih. Sprejeli so ga in živel je osem let v samostanu in opravljal najnižja hlapčevska dela in cel čas ni izpregovoril nobene besede, da so ga imeli za mutca. Na smrtni postelji pa je izpregovoril, pokazal kraljevski prsta in povedal, da je on Boleslav II., poljski kralj, ki je nekoč v svoji togoti umoril pri oltarju med sveto mašo sv. škofa Stanislava. Ta grešnik na kraljevem prestolu si je naložil za pokoro, da je opravil spokorno pot do sv. očeta v Rim in potem do smrti v samoti in nepoznan opravljal najnižja in najtežja hlapčevska dela.

Naj nas zgledi bogoljubnih spokornikov nagibajo k spokornemu življenju, kajti tudi nam veljajo znamenite besede sv. Ambrozija, ki jih je pogumno izpregovoril cesarju Teodoziju, ki je po prelitju nedolžne krvi hotel stopiti v hišo božjo in se izgovarjal z grešnim kraljem Davidom, namreč besede: »Ako si posnemal Davida v grehu, posnemaj ga tudi v pokoril!«

2. Spokoro si izbriše grešnik časne kazni za greh. Bog v zakramentu sv. pokore odpusti grešniku greh in tudi večno kazen, ki bi jo moral trpeti v peklju, ne odpusti pa tudi vseh časnih kazni, ki jih mora grešnik prestati že na tem svetu, ali pa po smrti v vicah. In ravno s pokoro, katero spovednik naloži grešniku pri spovedi ali jo grešnik prostovoljno sam opravi, zadostuje Boгу za časne kazni.

3. Posebno važen je tretji namen pokore pri spovedi, namreč da grešnika varuje, da ne zaide zopet v prejšnje grehe. Grešnik je podoben vojščaku, ki ga je zadela sovražnikova kroglja. Njemu ni dovolj, da mu vzame zdravnik kroglo iz telesa, treba je tudi zdravil za rano. Ko bi se ranjenec ne menil za rano in zdravila, umrl bi, akoravno nima več krogelje v sebi. Tako je tudi grešnik, ako se ne zmeni za pokoro in je ne opravi natanko, kmalu v onih grehih kot je bil pred spovedjo.

Spovednik je dušni zdravnik in on ti naloži vselej tako pokoro, ki je primerna tvoji dušni slabosti. Troje je dušnih bolezni. Sv. Janez Evangelist jih imenuje: poželenje mesa, poželenje oči in napuh življenja. Zdravila zoper to trojno poželenje so: post, miloščina in molitev, in to troje nalaгajo spovedniki za pokoro. O, da bi vsi grešniki prav natanko dopolnili in storili, kar jim naroče spovedniki, koliko grešnih navad bi odpravili, koliko grehov bi se obvarovali.

Vzemimo si za zgled telesnega bolnika. Za vsako bolezen, četudi ni nevarna, se že posvetuje z zdravnikom, kateremu popolno zaupa in se mu vsega izroči. Skrbno se varuje vsega, kar mu zdravnik prepove ali le odsvetuje, bodisi jedi, pijače ali drugega užitka. Stanovanje in oblačilo si uredi po zdravnikovem nasvetu in sploh vse življenje si uredi po njegovi odredbi. Zdravila uživa ob naročeni uri, do kapljice natančno. Taka skrb za zdravje telesa, ki je itak obsojeno v črno zemljo, in skrb za neumrjočo dušo, ki je ustvarjena za večno veselje, kakšna je?

O da bi pol toliko skrbeli za dušo kot skrbimo za telo, pa bi bili svetniki že na zemlji.

Da nam bo zakrament sv. pokore res v dušno zveličanje, moramo naloženo pokoro vestno in natančno opraviti, kakor nam je pri spovedi naročeno, namreč ob tistem času, na isti način in v isti meri, kakor nam je bila naložena. Kadar pa spovednik ne določi časa, jo opravimo takoj, ko je mogoče. Kakor bolnik, ki ne uživa ali ne rabi zdravil, ali ne, kakor je zapovedal zdravnik, ne more ozdraveti in je le prazno njegovo zdravljenje in brezuspešni stroški, tako je brezuspešno vse prizadevanje grešnikovo, ako natančno ne uboga spovednika, njegovo izpovedovanje bo brezuspešno, četudi sicer dobro in veljavno.

Pri zakramentu sv. pokore se nam izbrisujejo v prvi vrsti večne kazni. Časnih kazni nam pa Bog ne izpregleda, akoravno nam je odpustil greh. Te časne kazni si izbršimo deloma, ako opravimo naloženo pokoro, in tudi z drugimi prostovoljnimi spokornimi deli. Imamo pa še drugo posebno важно sredstvo, s katerim se oprostimo časnih kazni za greh, namreč: s v. o d p u s t k e. Odpustke imenujemo odpuščenje časnih kazni, katero deli sv. Cerkev izven zakramenta svete pokore, ko je greh že odpuščen.

Odpustke deli sv. Cerkev, ker ima oblast za to od Jezusa Kristusa, ki je rekel Petru in apostolom: »Resnično vam povem, karkoli boste zavezali na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih, in karkoli boste razvezali na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.« (Mat. 18, 18.) Ako ima tedaj Cerkev oblast odvezovati od smrtnih grehov in večnih kazni, kako naj bi ne imela oblasti odvezovati od časnih kazni. Sveta Cerkev ima torej pravico odpuščati in odpušča tudi časne kazni, in sicer z ozirom na to, da je Jezus Kristus — nedolžno Jagnje — več trpel kot je bilo treba za naše odrešenje, da je tudi Marija Devica trpela, ki ni imela nikakega greha in ji torej ni bilo treba zadostovati zase, z ozirom na to, da so svetniki mnogo več trpeli kot jim je bilo treba zase zadostovati, jemlje sv. Cerkev iz tega zaklada zadostilnega zasluženja in deli svojim otrokom. Poslužujmo se prav pogosto milosti, ki jih moremo dobiti iz tega zaklada!

Ako se hočemo udeležiti odpustkov sv. Cerkve, moramo biti v stanu milosti božje, kaj bi nam namreč pomagalo reševati

se iz vic, ko smo zaradi smrtnega greha, ki ga imamo na vesti, obsojeni v pekel. Tudi moramo vse natanko opraviti, kar nam velewa sv. Cerkev v zadobljenje sv. odpustkov. Zahteva se navadno spoved in sv. obhajilo in molitve v namen sv. očeta, ali, sosebno v svetem letu, še druga dobra dela, kot so obiskovanje cerkvâ in miloščina. Za zadobitev odpustkov zadostuje, da smo v milosti božji vsaj tedaj, ko opravimo zadnje zapovedano dobro delo.

Odpustki se imenujejo popolni, ako se nam odpuste po odpuščenih grehah vse časne kazne, ki bi jih imeli na tem svetu ali v vicah trpeti, ali nepopolni, ako se nam odpusti samo nekaj teh kazni.

Posebno tolažljivo je, da moremo po odredbi sv. Cerkve nekatere odpustke prepustiti dušam v vicah. Mi storimo vse, kar je potrebno v zadobljenje odpustkov, odpuščenje časnih kazni pa naklonimo po svojem namenu dušam v vicah. Koliko do brega lahko storimo ubogim dušam v vicah s premnogimi popolnimi in nepopolnimi odpustki, ki jih zadobimo z raznimi kratkimi vzdihljeji in molitvicami. Ako pomagamo dušam v vicah, se najbolje pripravljamo na svojo smrt in srečno večnost, saj govori naš Gospod: »Resnično, povem vam, kar ste storili komu teh mojih manjših bratov, ste meni storili.« (Mat. 25, 40.) »Blagor usmiljenim, zakaj usmiljenje bodo dosegli.« (Mat. 5, 7.) »S kakršno mero namreč boste merili, s tako se vam bo odmerjalo.« (Luk. 6, 38.) Torej delajmo si prijateljev z odpustki, da nas sprejmejo, ko onemoremo, v večna bivališča. Amen.

Ferdinand Gregorec.

LIV. Sveto poslednje olje.

Če pa kdo med vami zboli, naj pokliče k sebi mašnike; ti naj molijo nad njim in naj ga mazilijo z oljem v Gospodovem imenu. Jak. 5, 4.

K škofu v Würzburgu na Nemškem stopi nekega dne postaren človek preprostega stanu in mu razodene svoj sklep, da bi rad ustanovil v svoji domači soseski župnijo in mu obenem izroči 160.000 mark. Škof se začudi in ga vpraša, kako je prišel na to misel in do tolikega denarja. Tedaj mu pove, da ga je mati še kot malega dečka poslala nekega dne od podružnice, kjer so bivali, k župni cerkvi po duhovnika, ki naj bi nanaglo zbolelemu očetu podelil sv. zakramente za umirajoče. Ko sva prišla z duhovnikom do očetove hiše, je bil oče že zatisnil oči za večno. Tedaj sem si mislil v veliki žalosti: Ako bi imeli pri podružnici svojega duhovnika, bi oče ne bil umrl brez svetih zakramentov, in že takrat sem sklenil, da bom z božjo pomočjo skrbel, da dobi podružnica svojega duhovnika. Bog mi je dal

srečo, služil sem za velikega hlapca v dobri gostilni, imel sem lepe dohodke in leto za letom sem dajal obilne prihranke na stran. Večkrat me je navdajala misel, da bi si preskrbel za starost udobno domovanje, toda izbil sem si jo vselej iz glave in zato vam morem zdaj nakloniti to vsoto za ustanovitev župnije v moji rojstni soseski, da ne bodo moji rojaki vedno v nevarnosti umirati brez sv. zakramentov radi oddaljenosti od župne cerkve.

Ta blagi hlapec je dobro poznal veliko dobroto svetih zakramentov za umirajoče in je deloval celo svoje življenje, da bi jo preskrbel sebi in svojim rojakom. Da bi to spoznali tudi mi in se celo življenje pripravljali, da bi bili ob smrti deležni te nebeške dobrote in tolažbe, zato bomo danes premišljevali o zakramentu sv. poslednjega olja.

Sv. poslednje olje je zakrament, v katerem bolnik po maziljenju s svetim oljem in po mašnikovi molitvi prejme milost božjo v dušno zveličanje in večkrat tudi v telesno zdravje. — O sv. poslednjem olju piše sv. apostol Jakob: »Če pa kdo med vami zboli, naj pokliče k sebi mašnike; ti naj molijo nad njim in naj ga mazilijo z oljem v Gospodovem imenu. In molitev v veri otme bolnika in Gospod mu polajša, in če je v grehah, se mu odpuste.« (Jak. 5, 14, 15.)

Bolnik je velik ubožec, zato je imel Gospod največje sočutje z njimi in je nad njimi storil največ svojih čudežev, zato jim je tudi v zakramentu sv. poslednjega olja zapustil svojo pomoč in tolažbo. Ob vratih večnosti se zaveda bolnik svoje grešnosti in boji se prihodnje sodbe. Telesna slabost mu ne dá niti navadnih pobožnosti redno opravljati, k temu pridejo še morda hude telesne bolečine, skeleče rane, dolgotrajno ležanje, skrbi za ženo in otroke, z eno besedo, ubožec vseh ubožcev je bolnik na smrtni postelji.

Srečen pa je, ako v takem težavnem položaju more prejeti sv. zakramente za umirajoče. — V dobri spovedi čez celo življenje napravi račun in si zagotovi milostno sodbo svojega Sodnika, v sv. popotnici prejme kruh večnega življenja in sv. poslednje olje mu polajša bolezen, in ako je ostalo še kaj smrtnih grehov radi pozabljivosti na njegovi vesti, mu jih izbriše. Tudi če se bolnik radi slabosti ali nezavednosti ne more izpovedati smrtnih grehov, se mu po sv. poslednjem olju odpuste, če se jih le resnično kesa. Seveda se bolniku odpuste po tem zakramentu tudi mali grehi in časne kazni za greh, pomnoži se mu posvečujoča milost božja, zmanjša nagnenje v greh in okrepeča se njegova šibka volja. Sv. poslednje olje mu daje moč v skušnjavah, krepča ga v trpljenju in posebno v smrtnem boju.

Navadno se bolnik po sprejemu sv. poslednjega olja popolno izpremeni, ves poživljen z veseljem prenaša vse težave

svoje bolezni, oproščen posvetnih skrbi, se ne boji umreti, in zaupajoč v božje usmiljenje, pričakuje vdan v božjo voljo ločitve s tega sveta. Prav dostikrat se pa tudi zgodi, da se bolniku po sv. poslednjem olju obrne na bolje in kmalu popolno okreva.

Prelep in ganljiv je obred sv. poslednjega olja; zato je pač najbolje, da bolnik prejme sv. zakrament pri zavednosti, ker mu mora biti ravno ta obred povod srčnega kesanja, pa tudi trdnega zaupanja v božje usmiljenje in nebeške tolažbe. — Sv. poslednje olje se deli navadno v bolnikovi sobi, kamor pride mašnik s strežnikom, in kjer se zbero tudi bolnikovi sosedje, sorodniki in prijatelji, da molijo za njega.

Mašnik dá najprej poljubit bolniku križanega Odrešenika, potem pokropi z blagoslovljeno vodo bolnika, njegovo sobo in pričujoče. Nato prosi, naj napolnijo to bivališče angeli božji z nebeškimi dobrotami in z božjim blagoslovom, odstrani naj se pa hudobni duh in vsa nesloga in sovraštvo. Nato se moli psalem: »Iz globočine vpijem k tebi, o Gospod« in litanije vseh svetnikov, katerim se pridene tudi prošnja za dušno in telesno zdravje bolnikovo.

Kako ganljiv prizor za bolnika, ko vidi in sliši, kako prosijo kleče okrog njegove smrtne postelje za njega njegov duhovni oče, njegovi domači, njegovi dobri sosedje, kako kličejo za njega na pomoč troedinega Boga, Marijo, tolažnico žalostnih in pomoč kristjanov, angele božje, med njimi njegovega angela variha, vse svetnike in svetnice božje, med njimi še njegove posebne priprošnjike, njegovega krstnega in farnega patrona. Kdo se ne spomni pri tem prizoru na besede sv. apostola Jakoba: »Molite drug za drugega, da bote ohranjeni.« (Jak. 5, 16.)

Po litanijah podeli mašnik bolniku splošno odvezo, stopi k njemu, ga trikrat prekriža, mu položi svojo roko na glavo ter moli, naj ugasne v njem vsa moč hudobnega duha na priprošnjo angelov in svetnikov božjih. — Nato pa pomoči svoj palec v sv. olje in mazili z njim v podobi križa najprej oči, potem ušesa, nos, usta, roke in noge bolnikove. Med maziljenjem moli takole: Po tem svetem maziljenju in po svojem najmilejšem usmiljenju ti odpusti Gospod, kar si grešil s pogledom, poslušanjem, duhanjem, z uživanjem in govorjenjem, z dotikanjem, s hojo.

Pričujoči molijo med tem, bolnik pa si v duhu stavi pred oči vse svoje življenje od časa, ko se je začel zavedati. Pred oči mu stopijo vsi radovedni, soseben nespodobni, sovražni, zaničljivi pogledi. Spomni se, da ni včasih privoščil dobrega, milega pogleda revežu, trpinu, razžalniku. En srčni zdihljaj za vse znane in neznane grehe njegovih oči, in glej, očiščene so, da bodo smele gledati Boga vso neskončno večnost! — Na vrsto pridejo ušesa. V trenutku premisli bolnik vso neposluš-

nost nasproti staršem, učiteljem, duhovnikom v šoli, v spovednici, na prižnici, zaboli ga poslušanje zapeljivcev, poslušanje opravljanja, obrekovanja, nespodobnega, nečistega govorjenja. En trenotek srčne žalosti in ušesa so pripravljena, da v kratkem slišijo, kar je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo! — Pri mazičenju na nosu se spominja bolnik na vse poželjivo duhanje, na ničemurno in zapeljivo lišpanje minljive lepote svojega obraza. Trenotek resničnega kesanja in omit je obraz posvetnih madežev in vreden stopiti pred obličje božje! — Mašnik mazili usta, bolnik se spominja nešteti grehov, ki jih je storil z jezikom: toliko nepotrebnih, lažnivih, bogokletnih, žaljivih, toliko nespodobnih in nečistih besedi, toliko nezmernosti v jedi in pijači, toliko prestopkov zoper post in zdržnost. »Bog bodi milostljiv meni grešniku!« (Luk. 18, 13.) šepne skesano jezik in je očiščen, da se more uvrstiti med angelske zbore k nebeškemu slavo-spevu! — Roke... V duhu se razprostre pred bolnikom vse življenje, pred očmi mu je prva nespodobna igra, prva tatvina do zadnje, pretepi in poboji, pisma in krive prisege, pred očmi mu je vse, vse, pri čemer so pomagale roke žaliti dobrega Boga. Toda »pri Gospodu je usmiljenje, in pri njem je obilno odrešenje« (Ps. 129, 7.), po svetem mazičenju in srčnem kesanju so oprane in očiščene v krvi Jangjetovi! — In noge! Koliko manj bi grešil človek, ako bi ne imel nog. Noge so krive, da otrok ne sluša svojih staršev, noge nas zanašajo v nevarno družbo, v zapeljivo tovaršijo, noge nas speljavajo na ponočevanje in ples in vodijo v bližnjo priložnost, iz katere se zopet in zopet vračamo obloženi z novimi grehii.

V neki župniji na Dolenjskem (Leskovec) je pred kakimi petnajstimi leti umrla pobožna šivilja. V mladosti je bila čedno, pa tudi dobro dekle. Ko dopolni štirinajsto leto, jo vabi k sebi neki bližnji sorodnik v večje mesto na Nemškem. Morda bi bila šla, toda Bog je odločil drugače. Poslal ji je hudo bolezen, ki ji je sključila obe nogi, da se reva ni mogla nikamor ganiti. Ostala je doma, naučila se šivanja na stroj, ki ga je vrtela z roko. Najemala si je voz, da je mogla v cerkev. Iz voza v cerkev, v cerkvi, kamor je bilo treba, in zopet nazaj so jo prenašale dobre prijateljice. Ni bila potrta radi svoje boleznii niti v svojem življenju, kako je pa morala hvaliti Boga, ko so ji mazilili noge s sv. oljem, da si jih je z boleznijo ohranila neomadežane na potu svojih zapovedi.

Toda ne obupajmo tudi mi. Gospod, ki se je ponižal, da je umil noge celo Judu izdajavcu, umil jih bo tudi nam skesanim grešnikom, da bodo vredne stopiti v hišo Gospodovo.

Po mazičenju opravi mašnik več gorečih molitev za bolnika in potem vzame križ, prekriža z njim šestkrat bolnika in moli med tem: »Naš Gospod Jezus Kristus naj bo pri tebi, da te brani, naj bo v tebi, da te krepča, naj bo okrog tebe, da te ohranja, naj bo pred teboj, da te vodi, naj bo za teboj, da ti daje

moč, naj bo nad teboj, da te od vseh strani varuje in blagoslavlja.« — Prelepa molitev, ki postavlja bolnika v nevarnih trenutkih ločitve s tega sveta v mogočno varstvo Jezusovo! — V nadaljnjih molitvah se prosi bolniku zdravja na telesu in božjega varstva in blagoslova na duši.

Po zakramentu sv. poslednjega olja se podeli bolniku navadno tudi papežev blagoslov s popolnim odpustkom na zadnjo uro. — Da bolnik zadobi ta popolni odpustek, se mora kesati svojih grehov, vdano prenašati težave bolezni in smrti, in pobožno imenovati ali vsaj zdihniti Jezusovo ime.

Pred durmi večnosti pač ni težko obuditi kesanja, bolezen in njene težave bomo tudi lahko prenašali, sosebno, ako se spomnimo, da je bolezen dobrota božja, poslanka, ki nas opominja, da sklenemo račun o svojem hiševanju in se pripravimo na odhod v svojo pravo domovino. Bolezen nam naklanja dragoceno milost, da prejmemo zbrano in vredno sv. zakramente za umirajoče, medtem ko mnoge pahne neprevidena smrt, smrt brez bolezni, v večno pogubljenje. — Blaženi, ki prejmejo vredno sv. zakramente umirajočih, to srečo in blaženost si je pa treba zaslužiti z lepim krščanskim življenjem, ker kakršno življenje, taka smrt. Amen.

Ferdinand Gregorec.

LV. Sveto mašniško posvečenje.

Imej nas vsak za Kristusove služabnike in delilce božjih skrivnosti.

I. Kor. 4, 1.

Ko je Zveličar rekel mrtvoudnemu: »Vstani, vzemi svojo posteljo in pojdi na svoj dom,« je bolnik v resnici vstal in šel na svoj dom. Ko so pa množice to videle, so se prestrašile in Boga slavile, ki je dal tako oblast ljudem. Tako se moramo prestrašiti mi duhovniki in vzklikniti s sv. Petrom: »Gospod, pojdi od mene, ker sem grešen človek« (Luk. 5, 8.), kadar se spomnimo na svojo vzvišeno mašniško čast, in vi verniki morate slaviti Boga, da je dal tako oblast ljudem.

Čudovita so vsa dela Gospodova, čez vse čudovito pa je delo njegovega odrešenja. Sin božji prejme vso oblast od svojega Očeta, postane človek in pride na zemljo, pouči človeški rod v večnih resnicah, se daruje na križu in zadosti za njegovo zadolženje in se vrne nazaj k Očetu, ki ga je poslal na svet. Preden pa odide s sveta, položi svojo božjo oblast v človeške roke in izroči ljudem nadaljevanje božjega odrešenja. »O globočina bogastva, modrosti in vednosti božje! Kako nedoumljive so njegove sodbe in čudovita njegova pota!« (Rim. 11, 33.)

Nebeške oblasti in božje pravice, ki jih je naš Gospod in Zveličar na zemlji izvrševal in izročil apostolom, prejemajo

zdaj mašniki v zakramentu sv. mašniškega posvečenja, o katerem hočemo danes nekoliko izgovoriti.

»Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji,« je rekel Jezus svojim učencem. »Pojdite torej in učite vse narode in kršćujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal. In glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.« (Mat. 28, 18.—20.)

Ko je pri zadnji večerji izpremenil Jezus kruh v svoje telo in vino v svojo kri, tedaj je naročil svojim apostolom: »To delajte v moj spomin« (Luk. 22, 19.), in ko se jim je prikazal po svojem vstajenju pri zaklenjenih durih, jim je rekel: »Kakor je Oče poslal mene, tudi jaz pošljem vas. Prejmite Svetega Duha! Katerim boste grehe odpustili, so jim odpušćeni; in katerim jih boste zadržali, so jim zadržani.« (Jan. 20, 21.—23.)

To so besede, s katerimi je dal Jezus božjo oblast ljudem, ne samo apostolom, temveč tudi njihovim naslednikom, ker pravi: »In glejte, jaz ostanem z vami vse dni do konca sveta.« Ker je Gospod vedel, da apostoli ne bodo živeli do konca sveta, je imel tedaj pred očmi vse škofe in mašnike, ki bodo delovali v njegovem vinogradu do sodnjega dne.

Vzvišene so oblasti, ki jih je izročil božji Učenik ljudem: Zmotljiv človek naj uči večne in čiste resnice, grešni človek naj upravlja božje skrivnosti, njemu se dá v omadežano roko prečisto telo nedolžnega Jagnjeta, v grehih rojeni naj sodi grešnike in naj ima oblast odpušćati njihove grehe. »Gospod, pojdi od mene, ker sem grešen človek,« mora vzdihniti vsak duhovnik, ko se spomni svoje vzvišene službe, moččnosti danih mu oblasti.

Apostolom in učencem in le njim je dal Gospod omenjene oblasti, zato morejo postati mašniki le moški, ki se morajo pa tudi na ta sveti stan skrbno pripravljati z učenjem, molitvijo in zatajevanjem. Gospod sam jim je dal zgled s svojim skritim življenjem v Nazaretu in s svojim postom v puščavi.

Tudi mladeniči, ki jih kliče Gospod v svoj vinograd, gredo za štiri leta v samoto, kjer se v semenišću — ločeni od sveta — pripravljajo za službo Gospodovo. Ondi dobe črno obleko, ki jih spominja, da zapuste svetnost in ničemurnost, in ker se kaj rada kaže posvetnost v laseh, zato jim jih postrizejo v podobi križa in napravijo vrhu glave nekako krono (tonzuro), ki naj jih spominja zmage nad svetom in njegovim poželjenjem. S tem obredom jim odpro škof takorekoč vrata v duhovniški stan, do katerega se pride po sprejemu štirih nižjih in dveh višjih redov.

S štirimi nižjimi redovi dobijo mladi bogoslovci pravico do oskrbovanja nižjih cerkvenih služb, za katere so imeli ob prvih časih krščanstva in preganjanja sv. Cerkve posebne služabnike. Ti služabniki so bili: 1. ostiariji, ki so imeli dolž-

nost odpirati in zapirati cerkvena vrata in paziti, da se ni kak nevernik in sovražnik primešal med krščansko čredo k službi božji, 2. lektorji, ki so brali vernikom odlomke iz svetih knjig, 3. eksorcisti, ki so izganjali hudobne duhove iz obsedencev, 4. akoliti, ki so stregli mašnikom pri sv. maši. Vse te štiri službe podeli škof bogoslovcem s tem, da jim naznanijo njihovo delo in jim dajo, da se dotaknejo z roko ključev, svete knjige, posodic za vino in vodo, ki se rabijo pri sveti maši.

Navadno le nekaj dni pred mašniškim posvečenjem prejmo bogoslovci prvi višji red, ki se imenuje *subdiakon*. Subdiakona oblečejo v dalmatiko in mu dajo pravico brati berilo pri sv. maši in streči mašniku pri sv. daritvi. Ko postane mladenič subdiakon, od tedaj ne sme več nazaj med svet, moliti mora vse življenje brevir in ostati neoženjen. — Drugi višji red je *diakon*. Diakon sme nositi štolo, toda le čez eno ramo, v znamenje, da nima še vse duhovniške oblasti, temveč samo pravico krščevati, obhajati vernike, pri slovesni sv. maši peti evangelij.

Po taki pripravi se pripusti bogoslovec k sv. mašniškemu posvečenju. — Ta zakrament delé škof med sv. mašo. Najprej se molijo litanije vseh svetnikov. Med tem ležijo, v znamenje globoke ponižnosti, novoposvečenci na tleh pred oltarjem. Ko so litanije končane, pokleknejo in škof in vsi pričujoči mašniki položijo vsakemu posebej svoje roke na glavo, nato pa iztegnejo nad nje svojo desnico in molijo nad njimi, nato jim dajo štolo in jih oblečejo v mašni plašč, ki je pa zadaj še popolno privit. Zdaj jim podeli škof posamezne oblasti. Najprej jim mazilijo roke s sv. krizmo in prosijo Boga, da naj bo blagoslovljeno, kar bodo te roke blagoslovile, in posvečeno, kar bodo posvetile. Nato jim dajo dotakniti se patene z neposvečeno hostijo in keliha z vinom in vodo in jim dajo oblast *darovati* z besedami: »Prejmite oblast darovati za žive in mrtve v imenu Gospodovem.« In od zdaj nadalje molijo vsi skupno s škofom na glas mašne molitve, posvete skupno kruh in vino v Telo in Kri Gospodovo in prejmo pri zauživanju iz škofove roke sv. obhajilo.

Po sv. obhajilu molijo apostolsko vero in škof položi na vsakega roke in govore: »Prejmi Svetega Duha, komur boš grehe odpustil; mu bodo odpuščeni, in komur zadržal, mu bodo zadržani.« Nato mu odvijajo priviti mašni plašč v znamenje popolne mašniške oblasti.

K sklepu novoposvečeni mašniki obljubijo škofu spoštovanje in pokorščino. Škof poljubijo vsakega na lice in ga odpuste v miru Gospodovem.

Kadar je pa kak mašnik izbran za škofa, prejme skupno od treh škofov škofovsko posvečenje, ki mu podeli popolno višjepastirsko oblast, deliti tudi zakrament sv. birme in svetega mašniškega posvečenja.

Božje so oblasti, ki jih prejmejo mašniki in izvršujejo med nami. Prav tako srečni smo, ker imamo katoliške mašnike, kot bi živeli ob Jezusovem času v Sveti deželi. Prav tako srečni smo, kot bi poslušali Jezusov glas in njegove nauke, saj je rekel Gospod sam svojim apostolom: »Kdor vas posluša, mene posluša, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje.« (Luk. 10, 16.) Kdor posluša glas svojega duhovnega pastirja, ta posluša Boga samega in ni se mu bati hudega ne v življenju in ne po smrti. Vi, ki imate katoliške mašnike, ste srečni kot so bili pastirci in trije Modri pri jaslicah, ker prihaja po mašnikovih rokah na oltar isti Jezus, ki je prišel na svet v Betlehemu po Marijinem prečistem naročju. Po svojih mašnikih imate milost Marije Magdalene, biti pri daritvi Odrešenikovi na Kalvariji, ko se udeležite daritve sv. maše. Po mašnikih ste povabljeni k isti sveti večerji, pri kateri so užili apostoli Jezusovo Telo in Kri, po mašnikovih rokah prejimate isto Srce Jezusovo pri svetem obhajilu, na katerem je slonel ljubljenec Jezusov sv. Janez. Kadar poklekneš, obložen s težkimi grehi, v spovednico in dobiš ondi mašnikovo odvezo, tedaj si srečen kot oni mrtvoudni, kateremu je govoril Jezus sam: »Zaupaj, sin, odpuščeni so ti tvoji grehi.« (Mat. 9, 2.) Kadar prejmeš mašnikov blagoslov, tedaj se postavi v duhu med apostole, ko so prejeli blagoslov Gospodov, ko se je dvignil v nebo.

Srečna je vaša hiša, ako spoštujete duhovnika in ga radi sprejemate pod streho, srečna kot hišica Jožefova in Marijina v Nazaretu, blagoslovljena kot Cahejeva v Jerihi in Lazarjeva v Betaniji.

Kdo bi ne ljubil, spoštoval in ne ubogal duhovnikov, ker oni so to, kar je bil Kristus na svetu, pastirji naših duš, zdravniki naših dušnih bolezni in vodniki v našo pravo, nebeško domovino. V njihovih rokah je naša sreča, naš blagoslov, v njihovih rokah so naša nebesa, naša srečna večnost. — Znamenje pogubljenja pa nosi na svoji duši, kdor zaničuje in črti duhovnike, in kaj rado se primeri, da umrje brez duhovnika, ki je bil v življenju zoper njega.

Naj vam izmed tisoč zgledov povem za sklep le enega. — Bilo je na Nemškem. V viharni zimski noči pokličejo duhovnika, naj gre hitro s sveto popotnico do uro oddaljenega bolnika. Zadovoljno gazi mašnik sneg in pride do omenjene hiše. Ko vstopi, najde pri peči ne več mladega moža, ki pri brleči luči malomarno puha tobak. Duhovnik vpraša po bolniku, toda mož mu škodoželjno odvrne: »Gospod župnik, pojdite le lep nazaj domov, tu ni nikdo bolan. Poklical sem Vas nalašč v tem grdem vremenu, ker ste me nekoč razžalili. To imate zdaj za plačilo.« Župnik se zdrzne nad tako hudobijo, vendar mu mirno odgovori: »Obžalovanja vredni mož! Krivico, ki ste jo meni storili, Vam rad odpustim, toda molite za srečno zadnjo uro, da ne boste kdaj zastoj želeli duhovnika, a ga ne dobili.« Župnik gre zopet

mirno domov, čez več let ga pa pokličejo k onemu možu. Hitro gre na pot, toda ko pride s sveto popotnico do prvih hiš dotične vasi, prihite mu ljudje nasproti, rekoč: »Ravnokar je umrl bolnik.« Vedno ostanejo resnične besede Zveličarjeve: »Kdor vas zaničuje, mene zaničuje.« (Luk. 10, 16.) Amen.

Ferdinand Gregorec.

LVI. Sveti zakon.

Ta skrivnost je velika; jaz pravim
pa z ozirom na Kristusa in Cerkev.

Efež. 5, 32.

Sv. evangelij nam pripoveduje, da je bila ženitnina v Kani galilejski, in Marija je bila tam in Jezus s svojimi učenci. Ko jim jame zmanjkovati vina, izpremeni Gospod na prošnjo Marijino vodo v vino. Nekako čudno se nam dozdeva, da gre Zveličar na svatovsko veselje s svojimi učenci, in še bolj čudno, da ondi stori svoj prvi čudež in z njim poskrbi za pijačo, ker jim je že pošla. On, ki je rekel svoji žalostni Materi v jeruzalemskem templju: »Ali nista vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta« (Luk. 2, 49.), gre na veselo svatovščino in v ti veseli družbi razodene s čudežem svojo božjo moč in veličastvo. S tem je pokazal Jezus imenitnost zakonske zveze, o kateri govori tudi sv. apostol Pavel in pravi: »Ta skrivnost je velika; jaz pravim pa z ozirom na Kristusa in Cerkev.« (Efež. 5, 32.) Tuintam se ne ume in ne vpoštevava dovolj važnost in svetost zakramenta sv. zakona, zato je toliko bolj potrebno, da natančneje o njem izpregovorimo.

Zakonsko zvezo je ustanovil že Stvarnik v raju, da po nji napolnuje zemljo vedno z mladimi in novimi prebivalci. Ker je pa ta zveza toliko pomenljiva za blagor in srečo človeštva na zemlji, jo je Zveličar povzdignil do časti in svetosti zakramenta s tem, da ji podeljuje posvečujočo milost in milost, ki je potrebna, da moreta zakonska vestno in uspešno izpolnjevati svoje stanovske dolžnosti. Zakrament sv. zakona namreč je zakrament, v katerem se neoženjen kristjan in neomožena kristjanka nerazdružno zvežeta ter prejmeta od Boga milost, da moreta dolžnosti zakonskega stanu do smrti zvesto izpolnjevati. — Dolžnosti zakonskega stanu so težavne. Sv. apostol Pavel pravi zato: »Kdor tedaj omoži svojo devico, prav stori; in kdor je ne omoži, bolje stori.« (I. Kor. 7, 38.) »Če se oženiš, ne grešiš; in če se devica omoži, ne greši. Toda nadloge mesa bodo taki imeli; jaz vam pa prizanašam.« (I. Kor. 7, 28.) Zato je treba milosti božje, da je mogoče nadloge zakonskega stanu nositi.

Zakonska sta dolžna predvsem živeti skupaj, v edinosti, ljubezni in zakonski zvestobi, dokler ju ne loči smrt. Treba je mnogo potrpljenja, živeti skupaj v edinosti in ljubezni ne le v mladosti in zdravju, temveč tudi v sivi in nadložni starosti, ne le v sreči in obilnosti, temveč tudi v križih in pomanjkanju, tudi zakonska zvestoba je morda mnogokrat postavljena na težko poskušnjo. Toda ta sveta, pred živim Bogom v tabernaklju sklenjena zveza zahteva tako življenje, življenje polno ljubezni in zvestobe. S pomočjo milosti zakramenta sv. zakona se morejo tudi vse neprilike zakonskega stanu potrpežljivo in prijazno prenašati.

Neki učitelj se je na poročni dan zmenil s svojo nevesto, da bodeta vedno jedla oba z istega kroznika do dne, da se bodeta prvič sporekla. Ko sta bila že 57 let v zakonu, sta jedla še vedno tako. Nekaj let pozneje sta nehala, pa ne, da bi se bila sporekla, ampak moža so bili odnesli iz hiše na pokopališče.

Zakonska sta dolžna tudi drug drugemu dajati s krščanskim življenjem dober zgled in se podpirati med seboj. — Neki višji častnik se je poročil z blagim dekletom, ki je bila članica Marijine družbe. Vkljub temu, da je bil njen soprog brezbrizen za verske stvari, je ona vedno opravljala svoje navadne pobožnosti in prejemale sv. zakramente. Seveda je pa tudi opravljala svoje domače posle tako vestno in natančno, da ji mož ni mogel nikdar ničesar očitati. Poleg tega je bila tudi vedno prijazna in vesela. Tudi takrat, ko je mož v kaki jezi ali nevolji močnejše zarobantil in zaklel, tudi takrat ni prišla žal beseda iz njenih ust, samo žalostno in prestrašeno ga je pogledala. Ta krotkost, pridnost in pobožnost je toliko vplivala na sicer trdo srce moževca, da se nekega jutra, ko je prišla žena od sv. obhajila, ne more premagati, da bi ji ne rekel: »Žena, pelji me k svojemu spovedniku!« Lep zgled je izpremenil robatega in zastaranega vnemarneža v dobrega in neustrašenega kristjana. Ženska ima svojo moč v krotkosti, ljubeznivosti in pobožnosti in prav dostikrat tiha in krotka žena omeči trde možake in izpremeni versko zapuščene družine v krščanske in pobožne.

Posebno važna naloga zakonskih je vzgajati otroke v strahu božjem in skrbeti za njihov časn in večni blagor. — Otroci so navadno podobni svojim staršem, ne le po obrazu, telesu in vsem vedenju, temveč tudi po svojem srcu, svoji naravi, po vseh svojih dobrih ali slabih lastnostih. Ko se starši zatajujejo in zatirajo v sebi hudo nagnenje in se vadijo v dobrem, že s tem skrbje za svoje otroke in za njihovo vzgojo. K temu pa pride lep zgled, veden pouk in skrbno varstvo pred nevarno priložnostjo in slabo tovaršijo, vsakdanja molitev, domača in cerkvena služba božja, pogostno prejemanje sv. zakramentov že od mladih nog.

Dobri in pobožni starši imajo navadno tudi dobre otroke, in to je na tem svetu njihova sreča in veselje, v večnosti pa

bodo njih največje plačilo. Kako slajša skrb za otroke vesela zavest, da bode vestna vzgoja otrok še vedno rodila prelepe sadove, ko od nas ne bo niti prahu.

Ob strašni povodnji na južnem Francoskem leta 1875. je tramovje podirajoče se hiše zdrobilo obe nogi nekemu zidarju. Držal se je nekaj časa na omrežju okna, toda ko se približa njegova žena z rešilnim čolničkom, ga zapuste moči. Še zakliče svoji ženi: »Z Bogom, žena, vzgajaj dobro najine otroke!« Moral je biti pač skrben oče, da mu je bila v tako strašni smrtni nevarnosti pred očmi vzgoja otrok.

Da bodo mogli zakonski res dobro izpolnjevati svoje stanovske dolžnosti, morajo se na zakon tudi dobro pripravljati. Najboljša priprava je krščansko in brezmadežno življenje. Pač ni mogoče pričakovati srečnega in uspešnega zakonskega in družinskega življenja, ako se samski stan preživi pregrešno in nečisto. Ali ne pravi Gospod: »Ali berejo grozdje s trnja, ali smokve z osata?« (Mat. 7, 16.) Čisto napačno in pogubonosno je mnenje, da so za možitev le žive in raztresene dekleta, pobožne in pametne naj pa ostanejo v samskem stanu.

Druga priprava za srečno in blagonosno zakonsko življenje je pametna izbira zakonskega družeta. Tu bi se ne smelo toliko gledati na premoženje, na vnano lepoto in druge ugodnosti, pač pa na lepo krščansko življenje, na plemenitost srca in pridnost rok. Kako nevarno se je vezati za vse življenje s človekom, katerega življenja in narave ne poznaš, še bolj nevarno in nespametno pa je jemati človeka, katerega slabe lastnosti so ti celo znane, češ, ko se poroči, bo pa drugačen.

Neki župnik je zvedel, da ima neko dekle znanje z lahko-mišljenim, malopridnim mladeničem. Pokliče jo k sebi in ji pravi, da s takim človekom se pač ne kaže poročiti. »Kaj pa da,« je bil odgovor. »Pa vendar,« odvrne župnik, »saj ga poznaš, da je pijanec, pretepač in ni ga tedna, da bi se ne zvedelo kaj nerodnega o njem.« »O, gospod župnik, ne bojte se, ko bodeva skupaj, bo ves drugačen. Pa vitek, čeden dečko je, za oči mora tudi kaj biti.« Župnik je molčal in poroka se je svoj čas izvršila. Kakih šest tednov po poroki jo sreča župnik. Z obvezano glavo je tožila gospodu: »Ta ničvrednež mi je razbil glavo in hrbet do krvi in toliko da mi ni izbil desnega očesa.« Resno odvrne župnik: »Kaj ne, za oči mora tudi kaj biti.«

Za poroko se je treba pripraviti s skrbno spovedjo, najbolje s spovedjo čez vse življenje, s prejemanjem sv. obhajila in z iskreno molitvijo. Vsa sreča zakonskih je v rokah božjih, sosebno še otroci. Ali veš, kakšne boš dobil od Boga, žive, zdrave, popolne na duhu in telesu, ali morda mrtve, slabotne, pohabljenе, slabega uma. Vse je torej v božjih rokah, k njemu se zatekaj v molitvi in zakonsko vez skleni s sv. mašo. Sveta Cerkev je sestavila posebne mašne molitve za poroko in med

sv. mašo, ko je sv. Rešnje Telo na oltarju, se deli poseben blagoslov za nevesto in ženina. Tudi dan poroke bodi zbran in pameten in se ne udajaj brezumnemu in razposajenemu razveseljevanju.

Na svetost in resnost zakonskega stanu naj poročence vedno opominja prelepi obred zakramenta sv. zakona, katerega prejmeta v cerkvi, pred živim Bogom, vpričo svojega dušnega pastirja, vpričo svojih sorodnikov in sosedov, vpričo vse župnije. Ondi si očitno obljubita zvestobo in ljubezen do groba, ondasi sežeta v roke, ki ju mašnik ovije s štolo, ju zveže v zvezo zakonsko in pokropi z blagoslovljeno vodo. V spomin vedne zveze mašnik novoporočencema blagoslovi poročna prstana, ki si jih drug drugemu natakmeta na roke. Tega dne ne smeta nikdar pozabiti, vsako leto naj obhajata obletnico poroke vsaj s spominom v molitvi, s katero se zahvalita za dobrote in varstvo preteklega leta in se priporočita nadalje v varstvo božje. Še bolje je, da gresta oni dan k sv. maši, najbolje, ako prejmeta oni spominski dan tudi sv. zakramente. — Seveda morajo poročenci biti dovolj poučeni v krščanskem nauku, da morejo učiti svoje otroke, in duhovniku morajo odkriti vse morebitne zakonske zadržke, ker sicer bi zakon ne bil veljaven in tudi ne srečen.

Svet in pomenljiv je zakonski stan, zato je treba v njem živeti sveto in spodobno; zavedati se morajo zakonski, da so namestniki božji, da je Bog v njihovo oskrb izročil najdražje, duše nedolžnih otročičev, ki so jih dolžni pripeljati nazaj k njemu, ki jih jim je izročil. Kako srečni bodo sodnji dan, ako bodo mogli na desnici Sodnikovi, sredi svojih otrok, govoriti svojemu Bogu: »Katere si mi dal, sem jih obvaroval; in nobeden njih se ni pogubil.« (Jan. 17, 12.) Amen.

Ferdinand Gregorec.

LXVII. O zakramentalih in cerkvenih obredih.

In ko je svojih dvanajst apostolov k sebi poklical, jim je dal oblast do nečistih duhov, da bi jih izganjali in ozdravljali vsako bolezen in vsako slabost. Mat. 10, 1.

Razen sv. zakramentov, ki nam podeljujejo posvečujočo milost božjo, izvršuje sv. Cerkev še druga sveta dejanja, ki so sv. zakramentom sicer podobna in se imenujejo zakramentali, vendar pa ne delé takih milosti kot sv. zakramenti.

Zakramentali so na primer: zarotovanja, blagoslavljanja in posvečevanja, katera je postavila sv. Cerkev, da nam naklanja posebne milosti in dobrote, ali da posvečuje osebe in stvari. Zakramentali so tudi reči, katere je posvetila sv. Cerkev, da jih rabi pri službi božji, ali da jih verniki pobožno rabijo, kot so blagoslovljena voda, blagoslovljene sveče, podobe in druge reči.

Zakramentali se ločijo od sv. zakramentov v tem, da je sv. zakramente postavil Jezus Kristus, zakramentale pa sveta Cerkev. Zakramenti imajo svojo moč naravnost od Jezusa Kristusa, zakramentali pa le na priprošnjo sv. Cerkve in po pobožnosti onega, ki se jih poslužuje.

Zakramentali nam naklanjajo različne milosti in dobrote, ki se spoznajo iz onih mnogih in različnih molitev, ki jih moli sv. Cerkev pri delanju zakramentalov. — Delé nam milost razsvetljenja in nagibanja k dobremu, kakor pepeljenje z blagoslovljenim pepelom na pepelnico k pokori in zatajevanju. — Odpuščajo nam male grehe in njih posledice, kakor tudi časne kazni za greh, kakor nam kažejo molitve, ko se blagoslavlja voda. — Dajejo nam varstvo pred hudobnim duhom in delé nam mnoge časne dobrote, kot so telesno zdravje, varstvo v nevarnostih, odvrnitev treska in hudega vremena, sreča pri živini, blagoslov na polju, blagoslov jedil, naših hiš, shramb, orodja, da bi nam vse služilo v našo srečo, dušno in telesno. Seveda smemo od zakramentalov pričakovati le tiste milosti in dobrote, za katere jih rabi sv. Cerkev. Napačna in pregrešna je vera, nositi pri svojem denarju blagoslovljeno svetinjico z mislijo, da ne bo radi tega nikdar zmanjkalo denarja, ali nositi škapulir v misli, da radi njega ne more biti nikdar pogubljen, četudi ima smrten greh na svoji vesti.

Zakramentale moramo rabiti s spoštovanjem in zaupanjem, ker je njihov vpliv posebno odvisen od našega pobožnega srca. Misiionar P. Aleksander sporoča, da so njegovi katehisti na Kitajskem v živi veri z znamenjem sv. križa in z blagoslovljeno vodo ozdravili premnogo bolnikov na čudovit način. Nekoč je poslal šest katehistov v okužen kraj, in glej, v osmih dneh so ozdravili 272 bolnikov.

Sv. Benedikt je imel navado vsako stvar blagosloviti, preden jo je rabil, posebno jed in pijačo. Ta lepa navada mu je

nekoč rešila življenje. Dva malopridna redovna brata mu deneta strupa v pijačo in mu jo ponudita. Sv. Benedikt naredi križ čez posodo, in posoda se razleti kot bi treščilo vanjo. Ko brata to vidita, pripoznata sama svojo hudobijo.

Po izvirnem grehu je prišlo vse stvarstvo pod oblast hudobnega duha, ki kaže to oblast mnogokrat vidno nad obsestenci. Sv. Cerkev pa ima moč, da z zarotbami izganja hudobnega duha in jemlje stvari iz njegove oblasti. Tako izžene sv. Cerkev hudobnega duha iz vsakega otroka pred sv. krstom, pred blagoslovom se voda vzame iz njegove oblasti in vsaka stvar, ki ima služiti Bogu in njegovi službi, se prej blagoslovi ali posveti, kakor cerkev, zvonovi, cerkvene posode, orodje in oblačila.

Premnogo blagoslovov deli sv. Cerkev, da bi izprosila božji blagoslov na ljudi in druge stvari. Sv. Cerkev blagoslavlja v podobi sv. križa, od katerega imamo odrešenje in vse druge milosti.

Najiminitnejši je blagoslov z sv. Rešnjim Telesom, ki se nam deli pri sv. mašah z blagoslovom, pri popoldanski službi božji, na potih k bolnikom s sv. popotnico, ob procesiji na praznik sv. Rešnjega Telesa.

Mnogokrat blagoslavlja jo škofje in mašniki z roko, kot pri sv. maši, po pridigi, škof na birmovanju, novomašniki po svojem mašniškem posvečenju. Duhovniki so namestniki Kristusovi, ki je vzel od nas prokletstvo in nam zaslužil nebeški blagoslov, kdo bi torej ne sprejemal z zaupanjem na božjo pomoč mašniškega blagoslova?

Še poseben blagoslov prejmejo poročenci med poročno sv. mašo, v katerem se prosi za posebno milost nevesti, da bi bila mati in gospodinja po zgledu svetih in modrih sveto-pisemskih ženâ, in za ženina in nevesto, da bi jima bilo dano gledati otrok otroke do tretjega in četrtega rodu.

Pomenljiv je blagoslov matere po porodu. Mašnik prosi blagoslova nanjo in otroka, da bi kdaj oba uživala večno veselje v nebesih, pokropi jo v podobi križa z blagoslovljeno vodo in moli: »Mir in blagoslov vsemogočnega Boga, Očeta in Sina in Svetega Duha naj pride nad tebe in naj ostane vedno nad teboj.«

Dalje prejme bolnik papežev blagoslov, katerega mu podeli mašnik v papeževem imenu, ter z njim popolni odpustek za smrtno uro, odpuščanje časnih kazni v vicah.

Sv. Cerkev blagoslavlja pa tudi trupla pravovernih kristjanov, ker so bila posvečena v življenju po sv. zakramentih, posebno po prejetanju sv. obhajila. Kakor skrbna mati z molitvijo in kropljenjem spravlja k počitku, tako tudi mati sv. katoliška Cerkev polaga k večnemu počitku svojega vernega otroka. S sv. mašo in ponižnimi molitvami med kajenjem in kropljenjem položi v blagoslovljen grob truplo kristjanovo, obenem pa prosi Boga za mir in pokoj njegovi duši.

Razen oseb pa blagoslavlja sv. Cerkev tudi stvari in na p r a v e, katerih raba bi naj bila ljudem koristna in blagoslovna. Iz tega namena se blagoslavljaajo nove hiše, šole, bolnišnice, železnice, ladje, mostovi, stroji, brizgalne, zastave in drugo. — O veliki noči se blagoslavlja oljka, ogenj, krstna voda, velikonočna sveča, kruh, meso, jajca in vsakovrstna jedila. Prošnji teden gredo procesije od cerkve med njivami in livadami, med gozdi in vrtovi, da se sprosi nadnje blagoslov božji.

Poseben božji blagoslov kliče sv. Cerkev tudi na osebe: na sv. očeta papeža po izvolitvi, na opate in druge samostanske predstojnike, na redovnike in redovnice s p o s v e č e v a n j e m. — Z mnogimi in pomenljivimi obredi se blagoslavljaajo in posvečujejo tudi kraji in prostori, kjer se vrši služba božja. Z mnogimi in dolgotrajnimi molitvami se blagoslavlja in posvečuje cerkev in oltar, ki se mazilita s sv. krizmo. Tudi pokopališča, kjer počivajo trupla vernikov in čakajo vstajenja, se blagoslavljaajo z mnogimi, lepimi molitvami. Razentega se blagoslavlja vse, kar služi pri službi božji.

Pa tudi vernikom blagoslavlja sv. Cerkev križe, kipe, podobne, rožne vence, svetinje in škapulirje, da jih imajo doma in jih nosijo seboj, da jim naklanjajo milosti in dobrote božje in jih varujejo pred zalezovanjem hudobnega duha in so jim v varstvo na duši in telesu.

Bilo je l. 1866. Neki imeniten in plemenit častnik je moral na vojsko. Njegova pobožna mati mu dá blagoslovljeno svetinjo Matere božje in ga prosi, naj jo nosi obešeno okrog vratu. Samo pobožni in skrbni materi na ljubo je vzel in nosil svetinjo. V bitki pri Kraljevem gradu zadene ga ostra pruska krogla v prsi. Predre njegovo obleko in zadene na svetinjo in obtiči. Svetinja mu je rešila življenje, kar je hvaležni častnik tudi spoznal in jo hranil kot svet spominek na Marijino pomoč.

Razen blagoslavljanj in posvečevanj poslužuje se sv. Cerkev še drugih zunanjih dejanj in znamenj pri sv. maši, pri svetih zakramentih in drugih svetih opravilih zato, da izraža in vzbuja v vernikih verske misli in čustva. Taka dejanja se imenujejo cerkveni obredi. — Ta zunanja dejanja in znamenja vzbujajo v nas pobožna čustva, tako poklekovanje, trkanje na prsi, goreče sveče, dišeče kadilo, sklenjene in razprostrte roke, cerkveno petje, slovesno, veselo, ponižno in proseče. Mogočno vpliva na srce raba cerkvenih oblačil, različnih po lepoti in barvi. Kako pretresljivi so obredi velikega tedna, kako resni obredi mrtvaškega opravila in pogreba, kako ljubki in prijazni božičnih in drugih veselih praznikov. Radi se udeležujmo cerkvenih obredov, ker mogočno in blagodejno vplivajo na naše srce in voljo, in ne drznimo se jih kdaj zaničevati ali posnemati za šalo in norost. Premnogokrat je Bog tako predrznost strašno kaznoval.

V govorih o zakramentih, blagoslovih, posvečevanjih in cerkvenih obredih spoznali smo veliko dobroto in ljubezen božjo do nas nehvaležnih grešnikov; spoznali smo tudi svojo nepopolno srečo, da smo izmed milijonov ravno mi poklicani v oblagodarjeno zakladnico sv. katoliške Cerkve, da si tako lahko pridobimo na svetu srčni mir, v večnosti pa nebeško življenje. Skrbimo, da nam ne bodo te duhovne dobrote, ki se nam ponujajo v življenju, po smrti povod hujše kazni v večnosti. Amen.

Ferdinand Gregorec.

Pogled na slovstvo.

A.

1. **Večno življenje.** Molitvenik. Spisal Gregorij Pečjak, doktor bogoslovja, gimnazijski katehet v Ljubljani. Četrty natis. Str. 528. Ljubljana, 1912. Založba kn.-šk. ordinariata. Tisk Kat. Tiskarne.

Že povodom prve izdaje dr. Pečjakove molitvene knjižice »Večno življenje« smo poudarjali pomen novega molitvenika. Pisali smo: »Velik zaklad za vsakega kristjana je dober molitvenik; mladina dobiva v njem najizdatnejše pripomočke za izpopolnitev in dovršitev verske vzgoje, odraslim vernikom pa ohranja iskreno pobožnost in pravo versko gorečnost. Kaj pa se zahteva od dobrega molitvenika? Molitve v njem morajo biti zajete iz neizčrpnega vira molitev sv. Cerkve, ki jo vodi Sv. Duh; ves molitvenik se mora tesno naslanjati na cerkveno liturgijo, imeti mora jedrnat vsebino in lahkoumljiv jezik. Posebno pa se mora odlikovati po dobrih mašnih, spovednih in obhajilnih molitvah. Z veseljem naznanjamo — smo pisali povodom prve izdaje —, da smo dobili molitvenik, ki ima vse navedene vrline. (Duh. Pastir I. 1905., str. 312.) V enakem smislu, kakor mi, so se izjavili ocenjevatelji tudi v drugih listih. Zlasti soglašajo ocenjevatelji tudi v tem, da je dr. Pečjakov molitvenik tako srečno sestavljen, da ga s pridom rabi mladina (v manjši izdaji »Šolski molitvenik«) in da ostane veden spremljevalec odraslih (v popolni izdaji »Večno življenje«). »Slovenski Učitelj« (1912, str. 250—251) pojasnjuje, kako potreben je tak molitvenik, ker ohranja v šoli dosežene uspehe tudi za kasnejše življenje, in ljubljanski škofijski list (1912, str. 107) pravi: »Ta molitvenik je namenjen bolj odraslim ko šoli, a v šoli ga je priporočati, da ga bodo ljudje zares rabili in hranili sad velikega katehetovega truda.« Danes hočemo nekaj omeniti z duhovsko-pastirskega vidika. V tujih (zlasti nemških) škofijah pogostoma govore o diecezanskem molitveniku za odrasle. Tak molitvenik jemlje duhovni pastir za podlago, kadar v krščanskih naukah razlaga molitve in udeležbo pri božji službi. V resnici, kako bi se moglo lažje ali z večjim uspehom poučevati, kakor če duhovnik tolmači, kar imajo verniki pred očmi? Pri nas ni še noben molitvenik razglašen za diecezanskega, a dosedanje izkušnje uče, da ga najbrž že imamo. Mislimo namreč, da ima »Večno življenje« vse pogoje: Ta ima, kolikor le mogoče, cerkvene molitve, cerkveno leto, cerkvene pesmi, cerkvene obrede — sploh vse take stvari, ki jih duhovnik moli skupaj z ljudmi, in pa take, katere je treba ljudstvu razlagati. Da je ta molitvenik obenem zvezan s šolskim molitvenikom, mu je le v korist, ker bi se drugače dovolj ne razširil. Pisatelj sam je prej menil, da se bo molitvenik »Pot k Bogu« razširil kot diecezanski molitvenik, toda »Večnega življenja« je že 4—6krat več med ljudmi. Zato je pa zdaj v novi izdaji vsa sredstva združil v to, da bi se »Večno življenje« moglo priljubiti najširšim krogom. Molitvenik je povečan na 528 + 8 strani, cena pa je ostala ista. Zdaj je 16 maš; 14 je liturgičnih, prirejene so tako, da tudi laik (seveda le

odrasli) more najti molitve, kakor jih moli mašnik. Jako koristen in priljubljen bo pasijon za veliki teden. Krasno je premišljevanje pred Sv. Rešnjim Telesom (str. 476—479), kjer se verniki navajajo zaupno in z lastnimi besedami govoriti z Jezusom v presveti Evharistiji.

Cene: v vezavi z rdečo obrezo K 1'20; z zlato obrezo, trakom in pegamoid K 1'60; v pravem chagrinu, gibljive platnice, svileni trakovi in nožnice K 2'50; isto, a mehko vezano K 3—. Nožnice za prvi dve vezavi se od zdaj tudi dobe, in sicer po 8 vinarjev; a za nazaj naj se ne naročajo, ker je s pošiljanjem preveč dela za tako malenkostno svoto. Kdor vzame najmanj 10 izvodov molitvenika skupaj, dobi proti takojšnjemu plačilu 15% popusta.

2. V pustinjah in puščavi. Roman iz Mahdijevih časov. Spisal Henrik Sienkiewicz. Iz poljščine prevedel dr. L. Lenard. 2 K 80 vin., v platnu vez. 3 K 90 vin. Roman je izšel kot XVII. zvezek »Ljudske knjižnice« ter se dobiva v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Sienkiewicz je pač tako znan kot najslavnejši polski in sploh eden prvih svetovnih pisateljev, da je odveč na tem mestu o tem govoriti. Kdo ne pozna njegovih romanov »Quo vadis«, »Potop«, »Križarji« itd., ki so predstavljeni v vse svetovne jezike in so njegovo slavo takorekoč v poletu raznesli po celem svetu. Medtem ko so pa njegovi dosedANJI romani zajeti večinoma iz zgodovine poljskega in drugih narodov, je krenil v romanu »V pustinjah in puščavi« na drugo pot ter dokazal, da zna tudi tu naravnost mojstrsko sukati svoje pero. Torišče tega romana so namreč tajnostne in razsežne pokrajine srednje Afrike, in iz njega diha življenje divjih in doslej še malo znanih afriških rodov: Arabcev in zamorcev. V romanu nastopi obljubljeni mesija mohamedanski, Mahdi, ki je znal fanatizirati divje mohamedanske rodove severne Afrike ter je pred par desetletji oblił s krvjo celo severno Afriko ter je napolnil s strahom in trepetom Sudan, Arabijo in Egipt, dokler mu ni angleška sablja zadala zadnjega udarca. Z njemu lastno mičnostjo slika pisatelj tekom povesti čudežne dogodiljaje 14 letnega dečka in 8 letne deklice, katere divji Mahdijci odpeljejo v sužnost in ki se rešita po izredni neustrašenosti dečkov; toda nahajata se sredi velikanskih pustinj srednje Afrike, v katerih gospodari lev, mrzlica in smrt. Roman je pisan z mičnostjo in privlačnostjo, kakršno premore le silni duh Sienkiewiczev, ter je kratko rečeno eno najavbljivejših njegovih del. Izredno nizka cena (četudi obseg znaša 500 strani) bo pomogla, da se bo krasna knjiga kar najhitreje splošno razširila med slovenskim ljudstvom.

B.

1. Das Konzil von Trient, sein Schauplatz, Verlauf und Ertrag. Festgabe der österreichischen Leo-Gesellschaft zum XXIII. intern. euch. Kongress. Herausgegeben unter Mitwirkung der theol. Sektion der Leo-Gesellschaft von Univ.-Professor Dr. H. S w o b o d a. Wien 1912. Verlag der Leo-Gesellschaft. Str. 132. Cena broš. 6 K.

Ob priliki evharističnega kongresa je izdala dunajska Leonova družba omenjeno delo kot slavnostno publikacijo. Sodelovalo je več strokovnjakov, vsak je obdelal s posebnega stališča, predgovor pa je napisal izdajatelj sam. — »Trident, kraj cerkvenega zbora«, (1—28) je naslov prvi razpravi, ki jo je napisal prof. Vinc. Cassagrande (Trident). Tu je opisana zemljepisna lega mesta in okolice, njegova zgodovina, katedrala, v kateri so se vršile seje, in druge znamenitosti, ki spominjajo na cerkveni zbor. — Prof. Balt. Rimbl (Trident) nam podaja zgodovinski pregled: »Zgodovina tridentinskega cerkvenega zbora« (28—52). Pri tem cerkvenem zboru se posebno jasno vidi delovanje Sv. Duha v katoliški Cerkvi. Noben cerkveni zbor se ni kdaj moral boriti s tolikimi težkočami; dvakrat je bil razpuščen, večkrat so zunanji dogodki motili zborovanje, vendar na znotraj se je vedno kazala edinost in kljub vsem oviram je ravno ta cerkveni zbor ustvaril velikansko delo. Ni čuda, da so pri zadnji seji udeleženci od veselja jokali in nikdar niso bolj navdušeno zapeli

Te Deum kot takrat; saj katolicizem je prišel iz tridentinskega cerkvenega zbora zopet pomlajen in pripravljen za boj. — Z dogmatičnega stališča obravnava prof. dr. E. Tomek (Dunaj): »Tridentinski cerkveni zbor — mejnik v zgodovini dogem« (53—66). Liberalni protestantje uče, da se dogme tekom stoletij izpreminjajo in razvijajo tako, da dobe drugačen pomen. To naziranje je napačno; o razvoju in zgodovini dogem moremo govoriti samo v tem oziru, da se razodete resnice tekom časa precizno formulirajo ali pa da se v drugih vključene ali obsežene resnice izločijo in posebej poudarjajo. In v tej zgodovini katoliških dogem je tridentinski zbor nekaj mejnik na meji stare in nove dobe. Zaključil je stoletno zgodovino dogem o milosti, o opravičenju, o zakramentih, pri čemer je že stoletja delovala cerkvena avtoriteta in sholastična spekulacija; hkrati je pa sprožil tudi mnogo novih vprašanj, ki so ali že dozorela (o papeževi oblasti) ali pa so ostala še nerešena (o predestinaciji, o razmerju milosti do svobodne volje). Tridentinski cerkveni zbor je zavrgel vse dosedanje herezije in prehitel celo nadaljnje, ko je vsaj implicite ali indirektno učil že nauk o nezmotljivosti papeževi in brezmadežnem spočetju Matere božje. — Ker smo sedaj v evharistični dobi, zato prof. dr. J. Lehner (Dunaj) še posebej obravnava: »Tridentinski cerkveni zbor in evharistija« (67—78). Kakor je Raffael dobro označil v svoji sliki Disputa del Sacramento, je evharistija središče krščanske vere in cerkvenega bogoslužja. Za to dogmo se je naravno vnel hud boj z obeh strani in tridentinski cerkveni zbor se je moral pečati s tem vprašanjem. Njegova zasluga je, da nam je na podlagi izrekov sv. pisma in sholastičnih razmišljanj prvič jasno in avtoritativno pokazal, kako je treba pojmovati pričujočnost Jezusovo v presv. zakramentu. A ker je evharistija tudi središče našega bogoslužja, se je moral pečati tudi z daritvijo sv. maše in braniti pravi nauk. Evharistično vprašanje je bilo rešeno za vselej; vsi poznejši odloki zoper janzenizem in sedanjí o pogostnem obhajilu in obhajilu otrok slone na tem, kar je učil in določil že tridentinski cerkveni zbor, ki se po pravici imenuje večkrat tudi evharistični. — Moralist prof. dr. Fr. Schindler je napisal: »Krščanski življenski cilj po dekretih tridentinskega zbora« (79—86). Novi nauki herezije so bili nevarni tudi krščanskemu življenju, zlasti nauk o nesvobodi človeške volje, o popolni spačenosti človeške narave, o nepremagljivosti poželjivosti, o predestinaciji itd.; če bi se dosledno izpeljali, bi prevrgli vso krščansko moralo. Zato je moral cerkveni zbor zopet poudarjati in poklicati v spomin že stare nauke o našem nadnaravnem cilju, o milosti, o opravičenju (justificatio) in zveličanju, zlasti da je potrebno pri tem tudi sodelovanje človeške svobodne volje. S tem je pokazal zopet staro in pravo pot in zavrgel dva ekstrema: napačni kvietizem, ki pričakuje vse samo od božjega usmiljenja, ter naturalizem, ki zametava milost in sploh vse nadnaravno v življenju. — Prof. dr. H. Swoboda (Dunaj) je napisal: »Slika dobrega pastirja na tridentinskem cerkvenem zboru« (87—102). Pastoralni nagibi so bili zlasti merodajni, da se je sklical cerkveni zbor. Herezija je bila zavrgla nauk o božjem poslanstvu in izvoru cerkvenega pastirstva in jako ponižala njegov ugled; razen tega so bili v katoliški Cerkvi sami venki nedostatki. Zato je bilo pastoralno vprašanje prvo in glavno pri vseh zborovanjih in ustvarile so se res velike reforme. Prvič je cerkveni zbor začrtal sliko ali ideal dobrega pastirja, njegova opravila in dolžnosti celo v posameznostih. Tu so že označena prva pravila, ki jih uči današnja hodegetika, homiletika ali katehetika. — Pomen tridentinskega cerkvenega zbora za cerkveno pravo nam opisuje prof. Fr. Zehetbauer (Dunaj) v zadnji razpravi: »Reformno delo cerkvenega zbora v luči cerkvenega prava« (103—132). Bili so razni nedostatki v Cerkvi: pomanjkanje izobrazbe pri duhovništvu, kopičenje in nepravo oddajanje cerkvenih služb itd.; tridentinski cerkveni zbor pa je povzročil temeljite reforme. Tudi zakonsko in škofovsko pravo sloni večinoma na tridentinskem cerkvenem zboru. — Sodeloval je še prelat dr. P. Baumgarten (Rim), ki je oskrbel paleografske zanimi-

vosti. Knjiga je bogato ilustrirana, ima čez šestdeset slik in več faksimilov, tako da je cena primeroma nizka. Izšla so že obsirna dela o tridentinskem cerkvenem zboru, a kdor se bo hotel hitro in točno poučiti o tem pomembnem dogodku in katoliški Cerkvi, bo segel po tej knjigi, ki bo imela gotovo trajno vrednost.

Fr. H.

2. **Florilegium Hebraicum**, locos selectos librorum veteris Testamenti in usum scholarum et disciplinae domesticae, adiuncta appendice quinque-partita, edidit Dr. Hub. Lindemann, professor in gymnasio Trium regum Coloniensi. Freiburg Br. et Vindobonae 1912. 8° (XII+216). M 2'70; K 3'24; linteo reigatum M 3'20; K 3'84.

Vzroki, da so si premnogi želeli manjše zbirke najlepših delov svetega pisma stare zaveze v hebrejščini, so gotovo jasni. Taka zbirka je predvsem pripravna za šolsko uporabo, zakaj v njej je lahko hitro najti označeno mesto, zlasti če je razporedba določno označena in če nosijo posamezni deli jasen in točen naslov. Da že samo to nekako vleče duha ukaželnega bogoslovca k študiju hebrejščine, je umevno. Vrhutega je taka zbirka cenejša in pripravnejša tudi za privatno uporabo. Ustreženo je pa z njo tudi željam sv. Cerkve, ker izpodriva nekatoliške izdaje sv. pisma. — In Lindemannov »Florilegium« — pričujoča knjiga — popolnoma odgovarja nalogi dobre zbirke. Saj so v njej zbrani najbolj klasični deli stare zaveze, bodisi po vsebini, bodisi po slikovitosti jezika in izraza. Tekst je masoretski. Red posameznih knjig in numeracij poglavij in vrst je ostal, kakor je v svetem pismu. Poglavja so naslovljena v latinskem jeziku. Peterodelni dodatek nam kaže razvoj pismene hebrejščine. — Knjiga je priporočljiva, zlasti še zato, ker je jako pregledna in nje oblika priročna in ker je tisek zelo fin in razločen ter primerno velik.

Gr. Žerjav.

Glasba.

1. **Šest zborov (4 mešani in 2 moška)**. Besede S. Gregorčičeve. Uglasbil I. 1912. Jakob Aljaž. Cena 60 vin. Založil skladatelj, ki daruje ves dobiček škofovim zavodom sv. Stanislava. Dobi se v »Katoliški Bukvarni«.

Pravzaprav so to le štirje zbori, ker sta dve pesmi prirejeni za moški in mešan zbor. Aljaž ni posebno velik prijatelj nežnih strun, kar se pozna tudi v teh skladbah, ki so zložene v prav krepkem slogu. Skladbe bodo imele gotovo velik efekt, če se bodo količjak dobro prednašale. Pesmi so lahke in se jih bodo lahko tudi manj izobraženi zbori po deželi lotili in jih brez truda dobro prednašali. Zvezek je opremljen tudi s slikama S. Gregorčiča in skladatelja Jak. Aljaža. Zelo priporočamo! Cena je izredno nizka.

2. Anton Grum: **Deset pesmi k blagoslovu**. Op. 7. Cena 1 K. V Ljubljani 1912. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. — Preproste, lahko tekoče melodije, harmonično opremljene, namenjene lažjim zborom.

Z.

3. H. Družovič: **Lira, srednješolska pesmarica**. I. in II. zvezek. Cena I. dela K 1'70, vez. K 2'20; II. dela K 1'80, vez. K 2'30. Ljubljana 1911—12. Založila Katoliška Bukvarna.

Številna zbirka moških zborov, namenjena srednješolskemu pevskeму pouku. Začetkom nam knjiga na kratko — prenakratko — podaja nekaj teorije, žal, da v slabi slovenščini. Kdor več slovenski ne čuti, naj vsaj pregledati da, preden kaj izdaja. Tudi suhoparna teorija se mora vsaj v pošteni slovenščini pisati, da ne bodo le korenike slovenske, ampak tudi besede in njih uporaba. Zlasti za knjigo, ki je srednješolski mladini namenjena, bi bilo treba malo več pazljivosti v tem oziru; vsaj te knjige bi ne smele biti pisane v najslabšem časnikaškem slogu. Kdaj zopet vstane kak Levstik, da bi preganjal skrunivce lepe slovenščine? Samo: kje so ljudje, ki bi ga poslušali in se mu poučiti dali? Saj nam dr. Breznik z nekaterimi drugimi delavci vred zadnje čase s čudovito tenkim sluhom in neizprosno logiko

odkriva spako za spako, toda kdo ga posluša? Včasih se je za eno črko vnela huda pravda, dandanes se za vso slovenščino nihče ne zmeni. — To sem nalašč nekoliko omenil, ker — vsaj kolikor vem — se te stvari nihče ni dotaknil.

Ne morem tudi umeti, kako da je Gallus uvrščen med tuje sklada-telje. Saj je celo na dunajski c. kr. akademiji (bivšem konservatoriju padla iz ust nemškega profesorja beseda: slovenska šola v 16. stoletju, in to le z ozirom na našega »Petelina«.

Zbirka skladeb samanasebi je pa v celoti prav dobra, pri-merna; le erotika naj bi bila izostala in eden ali dva dolga zbora. Tudi ni bilo modro, pesmi deloma že dobro popravljenih na slabše izpreminjati, deloma dobrih originalov na slabše popravljati; nekaj tiskovnih pomot bi bilo tudi brez škode izostalo, zlasti pa nekaj prav slabih, nenaravnih postopov (n. pr. št. 23. I. itd.). Kdor si jih hoče natančneje ogledati, naj vzame v roko kritike v strokovnih listih (n. pr. Cerkveni Glasbenik). Umestno je, da je v zbirki mnogo narodnih pesmi, samo harmonizacija ni vselej mišljena za pevske zборе, ampak večkrat za vojaško godbo s pihali, da človek kar čuti tisto neprestano bunkanje v basu. Pri korač-nicah so taki neprestani ritmični postopi pač potrebni, pri preprosti narodni pesmi, ki nima z vojaštvom ničesar opraviti, jih pa kaj radi pogrešamo. — Želim le, da se zbirka udomači ne le po šolah, temveč tudi drugod, po naših društvenih zborih, ki naj se tudi moderne hrane preveč ne ustrašijo; seveda je treba, da pevovodja razen not še na kaj drugega pazi. Dr. K.

4. **Zbirka slovenskih narodnih pesmi.** Besede zapisal dr. J. Debevec. Harmoniziral in uredil Marko Bažuk. IV. zvezek. V Ljubljani, 1912. Založila Katoliška Bukvarna. Marljivi zbiratelj narodnih pesmi nam je podal četrti šopek narodnega blaga, katerega je po ogromni večini nabral v Cerknici, kjer mu je pel pesmi 83 letni Matija Rožanec. Harmonizacija je tako preprosta, da si je enostavnejše ne moremo misliti. Moških zborov je devet, mešanih dvanaest in trije ženski. Kjer jih bodo peli — in upam, da bodo precej segli po njih, kar je tudi priporočati — naj pevovodja pazi na pred-našanje, ker bo s tem preprosto harmonizacijo silno poživil.

5. **III. Ecce Sacerdos Magnus.** Ad IV. voces auctore Antonio Foerster. Op. 12. Editio II. Pretium Cor. — 60. Labaci 1912. Sumptibus Librariae Catholicae.

Potrebujemo jih, in sicer preprostih, kakor so le-ti. Boljše t e dobro peti, kakor pa najlepše slabo izvajati. Kdor bo pa tudi pri teh Foersterjevih samo kričal, bo pa neizrečeno grdo. — Dva sta za mešan zbor, eden za moške glasove. Za birme se zelo priporoča predvsem navadnim zborom na deželi. Z.

6. Dr. Fr. Kimovec, **X. Tantum ergo** za mešani zbor, deloma z orglami. Cena K 1.—.

Dr. Kimovčevi »Tantum ergo« so ponatis iz Cerkvenega Glasbenika, so delo zrelega moža, bogati v modulaciji, široki v razpletanju motivov, živí v voji poedinih glasov, pravilni v deklamaciji besedila, drzni v postopih, gredo daleč preko ozkih mej šolskih izdelkov, rodilo jih je temeljito znanje glasbene gramatike in stavkoslovja. Kljub temu so spevi domači, pozna se jim slovensko pokolenje. Mojstrska je št. 4., naravnost pompozna št. 10. Nabavi naj si jih vsaka cerkev. — Škoda, da založnik (Cecilijino društvo) iz nesrečne štedljivosti ni preskrbel tudi glasov! Kdo bo dandanes pre-pisaval? — Stroga voja glasov povzroča semtertje trdobe, n. pr. III., peti takt, 4. stran, prva vrsta, peti takt, VI., enajsti takt. Nekateri spevi so za litur-gični akt blagoslova preveč bogato in široko izpeljani. Dr. Witt je vedno poudarjal, naj bo »Tantum ergo« veličasten, a kratek in bolj preprost spev; za zgled postavi Ettov »Tantum ergo« v Ceciliji, ki ga imenuje »aus Erz gegossen«. Zbirka se dobiva in naroča v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. P. H. Sattner.